

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Навчально-науковий інститут економіки

Факультет менеджменту

Кафедра менеджменту

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
кваліфікаційної роботи ступеня бакалавра

студентки Плахтій Софії Романівни

академічної групи 073-20-4

спеціальності 073 Менеджмент

на тему Обґрунтування ефективності рішень у сфері управління інвестиціями підприємства (за матеріалами ТОВ «Молочна компанія «Галичина»)

Керівник кваліфікаційної роботи	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
	Саннікова С.Ф.			
Рецензент				
Нормоконтролер	Саннікова С.Ф.			

Дніпро
2024

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри менеджменту

_____ Швець В.Я.

(підпис)

« 20 » травня 2024 року

**ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеня бакалавра**

студентці Плахтій С.Р. академічної групи 073-20-4

спеціальності 073 Менеджмент

на тему Обґрунтування ефективності рішень у сфері управління інвестиціями підприємства (за матеріалами ТОВ «Молочна компанія «Галичина»)

затверджену наказом ректора НТУ «Дніпровська політехніка» від 27 травня 2024 р. №474-с

Розділ	Зміст	Термін виконання
Теоретичний	Теоретичні основи управління інвестиціями підприємства	20.05.2024 р. – 28.05.2024 р.
Аналітичний	Аналіз результатів діяльності ТОВ «Молочна компанія «Галичина»	29.05.2024 р. – 10.06.2024 р.
Рекомендаційний	Обґрунтування ефективності рішень у сфері управління інвестиціями ТОВ «Молочна компанія «Галичина»	11.06.2024 р.– 20.06.2024 р.

Завдання видано

_____ Саннікова С.Ф.
(підпис керівника)

Дата видачі « 20 » травня 2024 року

Дата подання до екзаменаційної комісії « 21 » червня 2024 року

Прийнято до виконання

_____ Плахтій С.Р.
(підпис студентки)

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи бакалавра
студентки групи 073-20-4
НТУ «Дніпровська політехніка»
Плахтій Софії Романівни

на тему: Обґрунтування ефективності рішень у сфері управління інвестиціями підприємства (за матеріалами ТОВ «Молочна компанія «Галичина»)

ГРОШОВИЙ ПОТІК, ДИСКОНТУВАННЯ, ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПРОЄКТ, ІНДЕКС ПРИБУТКОВОСТІ, ТЕРМІН ОКУПНОСТІ, УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЯМИ, ЧИСТИЙ ПРИВЕДЕНИЙ ДОХІД

Структура роботи: 79 сторінок комп'ютерного тексту; 13 рисунків; 33 таблиці; 34 джерела посилання.

Об'єкт розроблення – процес управління інвестиціями підприємства.

Мета роботи – теоретичне обґрунтування та розробка практичних рекомендацій з удосконалення управління інвестиціями підприємства ТОВ «Молочна компанія «Галичина».

Основні результати кваліфікаційної роботи бакалавра полягають у такому: вивчено теоретичні основи управління інвестиціями підприємства; представлена характеристика ТОВ «Молочна компанія «Галичина» та його продукції; здійснено аналіз основних економічних показників діяльності підприємства; проведена оцінка фінансових результатів і фінансового стану ТОВ «Молочна компанія «Галичина»; здійснено аналіз основних засобів і оборотних активів підприємства; обґрунтовано інвестиційний проєкт випуску нових видів продукції ТОВ «Молочна компанія «Галичина».

Методи дослідження – системний підхід, методи теоретичного узагальнення та критичного аналізу, методи фінансового, економіко-статистичного аналізу, методи табличного і графічного аналізу.

Результати кваліфікаційної роботи бакалавра рекомендовано для використання у ТОВ «Молочна компанія «Галичина» з метою удосконалення управління інвестиціями підприємства.

Сфера застосування – це процес управління інвестиціями підприємства.

Економічна ефективність. Обґрунтовано інвестиційний проєкт з виробництва нових видів продукції, реалізація якого потребує інвестицій 19227 тис. грн. Чистий приведений дохід за проєктом становить 11887 тис. грн., індекс прибутковості складає 1,62, дисконтований термін окупності інвестицій дорівнює 2,32 року, внутрішня норма прибутковості складає 48,42 %; це свідчить, що проєкт інвестиційно привабливий і його доцільно прийняти до реалізації у ТОВ «Молочна компанія «Галичина».

Значимість роботи полягає у обґрунтуванні інвестиційного проєкту виробництва нових видів продукції підприємства, який є реальним до реалізації у практичній діяльності ТОВ «Молочна компанія «Галичина».

ABSTRACT

of qualification paper for the Bachelor's degree
by the student of the academic group 073-20-4

Dnipro University of Technology

Plakhtii Sofiia Romanivna

Title: Substantiation of the effectiveness of decisions in the field of investment management of an enterprise (based on the materials of LLC "Dairy Company "Galychyna")

CASH FLOW, DISCOUNTING, INVESTMENT PROJECT,
PROFITABILITY INDEX, PAYBACK PERIOD, INVESTMENT
MANAGEMENT, NET REDUCED INCOME

Structure: 79 printed pages; 13 figures; 33 tables; 34 references

Object of development is the process of the investment management of the enterprise.

The aim of the paper is theoretical substantiation and development of practical recommendations for improving investment management of the LLC "Dairy Company "Galychyna".

The main findings of the qualification paper for the Bachelor's degree are as follows: the theoretical foundations of enterprise investment management are studied; the characteristics of LLC "Dairy Company "Galychyna" and its products are presented; the analysis of the main economic indicators of the enterprise's activities is carried out; the assessment of the financial results and financial status of LLC "Dairy Company "Galychyna" is carried out; the analysis of the company's fixed assets and current assets is carried out; the investment project of the production of new types of products of LLC "Dairy Company "Galychyna" is substantiated.

Research methods are systematic approach, methods of theoretical generalization and critical analysis, methods of financial, economic and statistical analysis, methods of tabular and graphical analysis.

The findings of the qualification paper for the Bachelor's degree are recommended for use in LLC "Dairy Company "Galychyna" in order to improve the company's investment management.

Application is the process of the investment management of an enterprise.

Economic efficiency. The investment project of the production of new types of products is substantiated, the implementation of which requires the investment of 19227 thousand UAH. The net reduced income of the project is 11887 thousand UAH, the profitability index is 1.62, the discounted investment payback period is 2.32 years, the internal rate of return is 48.42%; it indicates that the project is attractive for investment and it is expedient to accept it for implementation at LLC "Dairy Company "Galychyna".

The value of the research consists in the substantiation of the investment project of the production of new types of products of the enterprise, which is real for implementation in the practical activities of LLC "Dairy Company "Galychyna".

ЗМІСТ

	Стор.
Вступ.....	4
1 Теоретичні основи управління інвестиціями підприємства.....	6
1.1 Інвестиції підприємства.....	6
1.2 Створення умов інвестування та напрями покращення управління інвестиціями підприємства.....	12
2 Аналіз результатів діяльності ТОВ «Молочна компанія «Галичина».....	20
2.1 Характеристика підприємства ТОВ «Молочна компанія «Галичина» та його продукції.....	20
2.2 Аналіз основних економічних показників діяльності підприємства.....	25
2.3 Оцінка фінансових результатів ТОВ «Молочна компанія «Галичина».....	31
2.4 Аналіз балансу підприємства.....	40
2.5 Аналіз фінансового стану ТОВ «МК «Галичина».....	48
2.6 Аналіз придатності, руху і використання основних засобів.....	50
2.7 Аналіз використання оборотних активів підприємства.....	59
3 Обґрунтування ефективності рішень у сфері управління інвестиціями ТОВ «Молочна компанія «Галичина».....	62
3.1 Дослідження доцільності випуску нових видів продукції підприємства.....	62
3.2 Обґрунтування інвестиційного проєкту випуску нових видів продукції ТОВ «МК «Галичина».....	64
Висновки.....	71
Перелік джерел посилання.....	76

ВСТУП

Забезпечення високих темпів розвитку господарюючих суб'єктів та підвищення рівня їх конкурентоспроможності значною мірою залежить від того, яким чином відбуваються виробничо-господарські процеси на підприємстві, чи застосовується сучасна високопродуктивна техніка, якого рівня використовуються технології – чи сучасні вони, чи застарілі, які особливості організації виробництва. Щоб досягти успіху у конкурентній боротьбі підприємству необхідно вкладати кошти в розвиток всіх систем діяльності, в чому важливу роль відіграють інвестиції. Інтенсифікація виробництва вимагає підвищення продуктивності техніки та удосконалення технології. Машина й обладнання – це найважливіша складова основних засобів, стан і характеристики якої визначають якість, інтенсивність і ефективність виробництва продукції. Технології забезпечують чіткість, ритмічність та ефективність здійснення виробничих процесів. Інвестиції в техніку і технології дозволяють підприємствам перейти на якісно новий виробничий рівень. Ефективність діяльності підприємства також залежить від наявності широкого асортименту продукції та періодичності його оновлення, для чого слід інвестувати й у цю сферу діяльності підприємства, щоб мати конкурентоспроможну продукцію, яка користується високим попитом у споживачів. Ефективність функціонування суб'єктів господарювання визначається рівнем їх інвестиційної активності та діапазоном інвестиційної діяльності. Метою управління інвестиціями підприємства є забезпечення залучення та максимально ефективного використання коштів задля підвищення рівня господарювання. Покращення управління інвестиціями підприємства є одним з ключових питань у роботі суб'єктів господарювання в умовах ринкових відносин, вирішення якого

сприяє підвищенню конкурентоспроможності підприємства, виживанню у конкурентній боротьбі. Актуальність пошуку ефективних управлінських рішень у сфері управління інвестиціями підприємства з метою удосконалення інвестиційної діяльності і зумовила вибір теми кваліфікаційної роботи.

Метою роботи є теоретичне обґрунтування та розробка практичних рекомендацій з удосконалення управління інвестиціями підприємства ТОВ «Молочна компанія «Галичина».

Для досягнення поставленої мети вирішені наступні завдання:

- вивчено теоретичні основи управління інвестиціями підприємства;
- надано характеристику підприємства ТОВ «Молочна компанія «Галичина» та його продукції;
- здійснено аналіз основних економічних показників діяльності підприємства;
- проведена оцінка фінансових результатів ТОВ «Молочна компанія «Галичина»;
- проаналізовано фінансовий стан ТОВ «МК «Галичина»;
- здійснено аналіз придатності, руху і використання основних засобів;
- проведено аналіз використання оборотних активів підприємства;
- обґрунтовано інвестиційний проєкт випуску нових видів продукції ТОВ «МК «Галичина».

Об'єктом розроблення є процес управління інвестиціями підприємства.

Предметом розроблення є теоретичні, методичні і практичні підходи щодо удосконалення управління інвестиціями підприємства.

Методи дослідження: системний підхід, методи теоретичного узагальнення та критичного аналізу, методи фінансового, економіко-статистичного аналізу, методи табличного і графічного аналізу.

Практична значущість отриманих результатів полягає у розробці та обґрунтуванні інвестиційного проєкту виробництва нових видів продукції підприємства, який є реальним до реалізації у практичній діяльності ТОВ «Молочна компанія «Галичина».

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЯМИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Інвестиції підприємства

Відповідно до Закону України «Про інвестиційну діяльність» [1] «Інвестиції – усі види майнових і інтелектуальних цінностей, які вкладаються в об'єкти підприємницької й інших видів діяльності, у результаті якої створюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект».

Інвестиції підприємства – це вкладення капіталу у різні об'єкти (інструменти) його господарської діяльності з метою отримання прибутку, а також досягнення іншого економічного або неекономічного ефекту, здійснення якого базується на ринкових принципах і пов'язане з чинниками часу, ризику і ліквідності. За об'єктом вкладень інвестиції поділяються на капітальні (реальні), які представляють собою вкладення коштів у матеріальні та нематеріальні активи, та фінансові інвестиції, які є вкладенням коштів у фінансові інструменти [2, с. 68].

Реальні інвестиції – це інвестиції в основний та оборотний капітал, у нематеріальні та нефінансові активи. До реальних інвестицій відносяться вкладення коштів в оновлення наявної матеріально-технічної бази підприємства, нарощування його виробничої потужності, освоєння випуску нових видів продукції чи технологій, інноваційні нематеріальні активи, будівництво житла, об'єктів соціально-культурного побуту, витрати на екологію тощо.

У свою чергу, реальні інвестиції діляться на такі основні групи:

1) інвестиції, що сприяють підвищенню ефективності виробництва. Метою їх залучення є створення умов зниження виробничих витрат інвестора за допомогою заміни устаткування на більш продуктивне або переміщення виробничих потужностей в регіони з вигіднішими умовами виробництва;

2) інвестиції в розширення виробництва. Дані інвестиції ставлять за мету розширити обсяг продукції для традиційних ринків збуту підприємства в межах існуючих виробництв;

3) інвестиції в створення нових технологій або нових виробництв;

4) інвестиції, що забезпечують виконання державного або іншого великого замовлення.

Визначившись з напрямом інвестиційної діяльності і необхідним обсягом інвестиційних ресурсів, надалі здійснюється виявлення та залучення різних джерел фінансування реальних інвестицій (інвестиційних проєктів) передбачуваних до реалізації як у короткостроковій, так і довгостроковій перспективі [3, с. 157-158].

Виділяють три основні напрямки реального інвестування:

1. Капітальне інвестування в створення й модернізацію основних фондів, реалізоване у формах «придбання цілісних майнових комплексів, нового будівництва, реконструкції, модернізації й відновлення окремих видів устаткування»;

2. Інвестування в створення або придбання нематеріальних активів (інноваційна діяльність);

3. Інвестування приросту оборотних активів.

Ефективність інвестування в короткостроковому періоді визначається на основі зіставлення вигід, отриманих внаслідок інвестування й виражених у змінах основних фінансових результатів діяльності підприємства (чистої виручки від реалізації, прибутку від операційної діяльності, прибутку від звичайної діяльності до оподаткування, чистого прибутку) і обсягів інвестування [4].

Основними цілями інвестування є отримання прибутку, збереження капіталу або досягнення соціального ефекту. Інвестиційні ресурси – найбільш дефіцитна складова ресурсів будь-якого підприємства. Інвестування націлене на збільшення обсягів виробництва, підвищення продуктивності, фінансове оздоровлення підприємств [5].

Залежно від термінів вкладення капіталу виділяють:

- короткострокові інвестиції – капіталовкладення, розраховані на термін до одного року;
- середньострокові інвестиції – вкладення на термін до трьох років;
- довгострокові інвестиції – інвестиції, чий строк яких перевищує три роки.

Відповідно до можливого ризику виділяють:

– безризикові інвестиції – вкладення коштів у такі об'єкти інвестування, за якими відсутній реальний ризик втрати капіталу чи очікуваного доходу і практично гарантовано отримання реальної суми чистого інвестиційного прибутку; до них відносять вкладення у державні короткострокові цінні папери, короткострокові депозитні сертифікати надійних банків тощо;

– низькоризикові інвестиції – вкладення капіталу в об'єкти інвестування, ризик за якими значно нижчий за середньоринковий;

– середньоризикові інвестиції – рівень ризику за об'єктами інвестування цієї групи приблизно відповідає середньо ринковому;

– високоризикові інвестиції – рівень ризику за об'єктами цієї групи значно вищий за середньо ринковий;

– спекулятивні інвестиції – вкладення капіталу в найбільш ризикові інвестиційні проєкти або інструменти інвестування, за якими очікується найвищий рівень інвестиційного доходу. Прикладом таких високоризикованих фінансових інструментів є акції «венчурних» (ризикових) підприємств; облігації з високим рівнем відсотка, емітовані підприємством з кризовим фінансовим станом; опціонні та ф'ючерсні контракти тощо [6, с. 214].

Для усвідомлення інвестиційної привабливості підприємства здійснюється інвестиційний аналіз.

Складові комплексного інвестиційного аналізу представлені на рисунку 1.1.

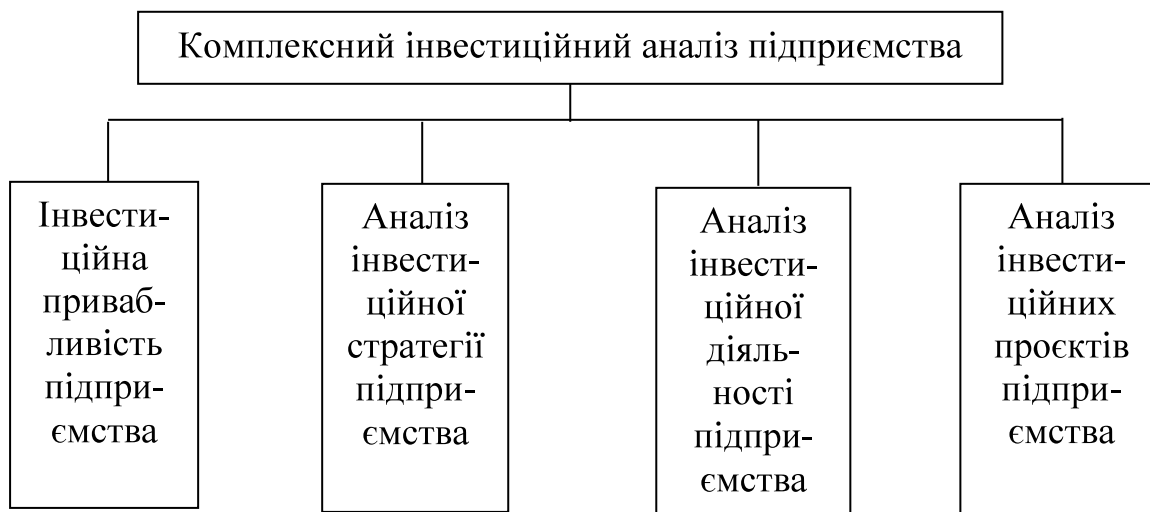

Рисунок 1.1 – Складові комплексного інвестиційного аналізу [7, с. 43]

Інвестиційна привабливість підприємства характеризується його фінансовим становищем, виробничими факторами, якістю менеджменту, інвестиційною, інноваційною діяльністю, ринковою стійкістю. Фінансове становище підприємства відображає становище його капіталу підприємства у процесі кругообігу. Якість менеджменту відображає здатність суб'єкта управління відповідати потребам керованої системи для досягнення нею кращих результатів у основній діяльності. Інвестиційна діяльність оцінюється за наявністю інвестиційної програми, обсягу інвестицій, методу прийняття рішень, ефективністю управління інвестиційними проєктами. Ринкова стійкість обумовлюється переважно ефективністю ведення підприємством маркетингової діяльності та диверсифікацією [8, с. 157].

Для успішного управління інвестиційною привабливістю необхідно усвідомлювати, що на її формування мають вплив певні чинники, дія яких у своїй сукупності підвищує її або навпаки – знижує. Усі чинники впливу на інвестиційну привабливість можна поділити на такі групи: політичні, економічні, організаційно-правові, законодавчі, соціальні, екологічні, виробничі, інноваційні, інфраструктурні, споживчі, кримінальні, фінансові, ресурсно-сировинні, трудові тощо. На інвестиційну привабливість суб'єкта

господарювання впливають групи чинників: фінансовий стан, ринкове оточення, корпоративне управління. До негативних чинників, які можуть впливати на інвестиційну привабливість підприємства, відносять: нестабільне фінансове становище підприємства; низька кваліфікація менеджменту та керівництва; неефективна структура активів; необ'єктивна оцінка фінансово-економічного стану партнерів. Відповідно їх слід вчасно усувати [9].

У результаті реалізації інвестиційної політики відбувається задоволення економічних інтересів учасників інвестиційного процесу. Найбільш важливими формами реалізації інвестиційних інтересів є отримання і збільшення прибутку підприємства, підвищення кваліфікації персоналу, посилення конкурентних переваг. Інвестиційна політика є основним інструментом економічного розвитку, який сприяє зміцненню ринкових позицій підприємств за рахунок забезпечення достатнього для задоволення зростаючих потреб приросту капіталу. Результатом реалізації інвестиційної політики є поліпшення фінансових результатів діяльності підприємства в поточному та перспективному періодах. Вимірювання й оцінка ефективності дозволяють встановити обсяги і напрями змін, відстежувати і коригувати некеровані процеси, приймати рішення про перегляд інвестиційної політики і прогнозувати загальні тенденції зміни показника, а також виявити напрями подальшого вдосконалення інвестиційної політики [10, с. 189]. В рамках розробленої інвестиційної політики підприємства реалізують інвестиційні проєкти.

Інвестиційний проєкт передбачає досить тривалий період освоєння та довготривалий період реалізації. Управління реалізацією інвестиційних проєктів спрямоване на їх здійснення в передбачені терміни з метою забезпечення своєчасного повернення вкладених засобів у вигляді чистого грошового потоку. Важливу роль в управлінні реалізацією інвестиційних проєктів для підприємства відіграє оцінка ризиків та можливість їх мінімізації. Управління ризиками передбачає:

1. Визначення факторів ризику.

2. Аналіз та оцінку факторів ризиків (кількісний та якісний вимір).
3. Планування заходів по зменшенню ризиків та ліквідації наслідків подій, які можуть настати в результаті здійснення ризиків.
4. Вибір методів управління ризиками.
5. Збір, накопичення та обробку інформації про ризикові ситуації та наслідки виявлення ризиків.
6. Контроль за діями по виконанню запланованих заходів щодо управління ризиками та розробку рекомендацій для врахування отриманого досвіду в майбутньому.

Також важливим аспектом управління реалізацією інвестиційних проєктів на підприємствах є моніторинг інвестиційного проєкту, який здійснює інвестор (замовник) або від його імені дирекція підприємства. Рівень результативності інвестиційного проєкту значною мірою залежить від організації його впровадження, що потребує оптимізації тривалості реалізації окремих етапів і проєкту в цілому в узгодженні з наявними фінансовими ресурсами й умовами їхнього використання [11, с. 179].

На практиці застосовуються дві групи методів оцінки ефективності інвестиційних проєктів: статичні, що не враховують фактор часу, і динамічні, що враховують його. Методи оцінки ефективності інвестиційних проєктів:

– статичні: період окупності інвестицій, коефіцієнт ефективності інвестицій, коефіцієнт рентабельності інвестицій, метод приведених витрат, метод приведених доходів;

– динамічні: метод чистої приведеної вартості, метод індексу рентабельності, метод визначення дисконтованого періоду окупності, метод внутрішньої норми дохідності інвестицій, модифікована внутрішня норма прибутковості.

Методично обґрунтований вибір оптимального інвестиційного проєкту припускає використання методів та принципів оцінки ефективності інвестиційної діяльності підприємства, дозволяючи знизити ступінь ризику та мінімізувати економічні витрати [12, с. 265].

1.2 Створення умов інвестування та напрями покращення управління інвестиціями підприємства

Головною рушійною силою для розвитку підприємства є його інвестиційна діяльність. Здійснення інвестування відбувається власними коштами або коштами інвесторів. Щоб залучати інвесторів до здійснення ними інвестицій слід мати гарний інвестиційний клімат у бізнес-середовищі. Стабільність економічної, законодавчої та політичної складових стають тими головними генераторами, які сприяють залученню іноземних та вітчизняних інвестицій. Забезпечення високого рівня конкурентоспроможності вітчизняної економіки можливе за рахунок вчасного оновлення і вдосконалення виробничо-технічної бази, підвищення кваліфікації фахівців, впровадження сучасних технологій виробництва, актуальних систем менеджменту, новітніх систем управління якістю, а також підвищення експортного потенціалу [13, с. 401].

Серед заходів підвищення інвестиційної привабливості України з урахуванням ситуації, що склалася на даний час, поліпшення інвестиційного клімату та збільшення іноземних інвестиційних потоків можна здійснювати в таких напрямках: активізація різносторонньої боротьби з інфляційними процесами; розробка ефективного правового механізму захисту іноземних інвесторів; підвищення регіонального інвестиційного потенціалу з метою подальшого рівномірного розподілу інвестицій по всій території України; створення дієвого механізму боротьби з корупцією та її усунення; удосконалення правового середовища (усунення технічних перешкод митного оформлення та компенсації податку на додану вартість); зниження ризиків інвестицій в умовах воєнного конфлікту; підвищення політичної стабільності країни; впровадження нових заходів з розвитку малого та середнього бізнесу; активізація заходів щодо протидії тінізації економіки [14].

Для залучення інвестицій у підприємства вітчизняної промисловості необхідно створити сприятливі умови, зокрема, стабільну політичну та

економічну ситуацію, вдосконалення законодавчої бази, зниження рівня корупції та розвиток інфраструктури. Державна підтримка також є важливим фактором для стимулювання інвестицій та інноваційної діяльності. Це може включати надання податкових пільг, грантів, субсидій та інших видів фінансової підтримки для підприємств, що впроваджують інновації. Ще одним напрямком суттєвого покращення ситуації має стати розвиток міжнародної співпраці, який сприятиме залученню іноземних інвестицій та впровадженню передових технологій [15].

Одним із найбільш ефективних засобів активізації інвестиційної діяльності є залучення іноземних інвестицій, оскільки прямі іноземні інвестиції дозволяють не лише реалізовувати нові проєкти, а й забезпечують надходження в країну нових технологій, модернізацію техніки і обладнання, удосконалення практик управління та розвитку корпоративного бізнесу. Ключовими факторами в активізації процесу залучення іноземного капіталу в економіку України визначено:

- забезпечення верховенства права та прозорості у прийнятті управлінських рішень з метою створення сприятливих нормативно-правових умов для інвестиційної діяльності;

- формування ефективної інноваційної інфраструктури;

- завершення судової реформи;

- забезпечення державного страхування та інформаційної підтримки іноземних інвестицій;

- активний пошук сучасних платформ та інноваційних інструментів для залучення іноземних інвестицій [16, с. 60].

Активна інвестиційна діяльність сприяє збільшенню обсягів виробництва, підвищенню прибутковості підприємств, розширенню виробничої діяльності та як результат, створенню додаткових робочих місць, зростанню рівня задоволення споживчих потреб населення й поліпшенню розвитку соціальної сфери. Для активізації інвестиційної діяльності підприємств слід вживати таких заходів: формування сприятливого

інвестиційного клімату; посилення інвестиційної спрямованості банківської системи, обґрунтування надання кредитів під гарантії уряду; пошук джерел фінансування, активізації інвестиційної активності населення; визначення пріоритетних сфер та активізація інвестування на регіональному рівні; обґрунтування ефективності інвестицій; активізація фондового ринку як фактора інвестування [17, с. 139].

Інвестиційна діяльність стає рушійним компонентом забезпечення можливості відновлення та стійкого розвитку країни на світовій арені. Інвестиційна діяльність відіграє роль основоположного елементу формування пріоритетних складових економічного процесу відновлення та прогресивного розвитку економічної системи країни в цілому. Оскільки поточні завдання пов'язані із оновленням основних засобів та покращенням якісних показників інноваційного розвитку на мікро- та макрорівнях, економічне зростання не можливо досягти без ефективного залучення інвестиційних ресурсів [18].

Важливим ресурсом інвестиційно-інноваційного розвитку є інтелектуальні ресурси. Окрема увага має бути приділена питанням цифрової трансформації та інформаційних систем. Розвиток нових технологій та продуктів зменшить залежність від імпорту, збільшить експорт. Інноваційно-інвестиційна діяльність може стати провідним чинником відновлення економіки після війни. Для досягнення успіху в цій галузі необхідно створити привабливі умови для інноваційної діяльності, залучати інвестиції, розвивати співпрацю між державою, бізнесом та науково-дослідними установами, а також долати виклики та перешкоди, які стоять на шляху до інноваційного розвитку. Впровадження інновацій та залучення інвестицій – це складний процес, реалізація якого необхідна, щоб створювати інноваційну продукцію, раціонально використовувати фінансові ресурси для впровадження наукомістких технологій [19, с. 159].

Інвестиційна активність представляє собою ключовий фактор у втіленні структурних змін в економіці країни, сприяє технологічним

вдосконаленням і підвищенню продуктивності підприємств. Для оцінки інвестиційної привабливості підприємства визначається його майновий і фінансовий потенціал, імовірність банкрутства, рівень фінансової стійкості та платоспроможності, ефективність розподілу грошових потоків, ресурсів та капіталу, фінансові результати діяльності та рентабельність, також ураховуються нефінансові показники діяльності компанії. Інвестиційний аудит покликаний виявити та вчасно повідомити всіх зацікавлених осіб про реальну й об'єктивну картину фінансового стану підприємства, прозорість його бізнес-моделі та орієнтувати на наявні та можливі економічні та правові ризики в майбутньому, пов'язані з об'єктом інвестування. Проведення інвестиційного аудиту сприяє забезпеченню розвитку та підвищенню інвестиційної привабливості підприємства серед користувачів, яким необхідна повна, достовірна, неупереджена та своєчасна інформація від незалежних експертів як основа для прийняття інвестиційних рішень [20, с. 207].

Виходячи із теоретичних положень концепції інвестиційної активності підприємств, основними напрямками ефективного інвестування є:

- розвиток економічної діяльності підприємства;
- запровадження інновацій у процес виробництва;
- розвиток безвідходного виробництва;
- створення додаткових робочих місць;
- поліпшення якості товарів (послуг);
- формування іміджу підприємства;
- підтримка соціального розвитку місцевої громади (регіону, країни);
- покращення екологічного стану територій місцевої громади (регіону, країни);
- покращення економічного добробуту населення місцевої громади (регіону, країни) [21, с. 19].

Управління інвестиційною діяльністю підприємства: макrorівень (включає певні регулятивні заходи з боку держави); мезорівень (управління

на рівні регіону); мікрорівень (управління на рівні підприємств – інвесторів та учасників інвестиційної діяльності). На підприємстві має бути сформований відповідний інвестиційний механізм, тобто сукупність взаємопов'язаних елементів, етапів, процесів, розташованих у певній послідовності, що визначають порядок здійснення інвестиційної діяльності. Основними стадіями організації інвестиційного процесу є формулювання проблеми (інвестиційна мета); формування інвестиційної програми; пріоритети формування та реалізації інвестиційної політики підприємства; реалізація інвестиційних проєктів; контроль реалізації [22, с. 196, 198].

В здійсненні інвестицій і інновацій важливим є використання високорозвинутого людського капіталу. Бо саме людина є джерело і носій інформації, яка здобуває знання, використовує у своїй діяльності та передає їх. Тому закономірно інвестиційно-інноваційна модель базується перш за все на високорозвинутих людях, особистостях, які спроможні оволодівати нові знання, сучасні технології, інтелектуалізовані системи машин і механізмів та на їх основі організувати виробництво з новими якісними характеристиками організаційного і технологічного характеру, і новими мотиваційними чинниками і відносинами. Отже, інвестиції мають спрямовуватись на відновлення й інноваційний розвиток виробничих потужностей з метою виробництва товарів з більшою доданою вартістю [23, с. 39].

Підвищення ефективності інвестиційної діяльності передбачає використання наукової методології передбачення її напрямків і форм, адаптації до загальних цілей розвитку організації і умов зовнішнього інвестиційного середовища. Інвестиційна стратегія має визначати напрямки і форм інвестиційної діяльності організації, характер формування і розподілу інвестиційних ресурсів, послідовність етапів досягнення інвестиційних цілей [24, с. 240].

Найбільш корисним інструментом для планування майбутньої інвестиційної діяльності підприємства в сучасних кризових умовах, погіршення макроекономічних показників, державного регулювання

ринкових процесів, погіршення інвестиційної ситуації є інвестиційна стратегія. Інвестиційна стратегія – це довгострокова стратегія підприємства для ефективного залучення капіталу шляхом інвестицій з урахуванням галузевих особливостей підприємства та актуальних ринкових тенденцій з вибору найбільш ефективних засобів досягнення поставленої мети суб'єкта господарської діяльності. При цьому розробка ефективного інвестиційного плану гарантуватиме поєднання довгострокових цілей підприємства та необхідних ресурсів для досягнення мети. Інвестиційний план дозволить компанії пристосувати свою інвестиційну діяльність до потенційних змін у своєму економічному розвитку. Успіх підприємства залежить від розробки ефективної стратегії та наявності чіткої місії та мети. Наявність інвестиційної стратегії значно спрощує бізнес-операції та сприяє створенню сприятливого середовища для інвестицій та потенційних інвесторів [25, с. 144].

Інвестиційна діяльність підприємств спрямована на розширення ефективних шляхів реалізації інвестиційної стратегії для формування перспективних механізмів управління. Інвестиційна стратегія — це комплексна система довгострокових цілей інвестиційної діяльності, які визначені, виходячи із загальних завдань розвитку господарюючого суб'єкта, а також обрання найбільш ефективних шляхів їх досягнення. Інвестиційна стратегія неодмінно має враховувати місію та цілі суб'єкта господарювання, зовнішні та внутрішні чинники впливу і спиратися на стратегічні пріоритети національної економічної системи. Тому стратегічне інвестиційне управління характеризується планом дій на забезпечення реалізації інвестиційних цілей при формуванні інвестиційних ресурсів. Розробка інвестиційної стратегії підприємства передбачає складний та комплексний аналіз усіх елементів внутрішнього та зовнішнього середовища функціонування підприємства, а також узгодження вказаних цілей та заходів їх досягнення з загальною стратегією підприємства [26, с. 168].

Ефективність діяльності підприємства значною мірою залежить від обсягів інвестицій, які вкладаються та повинні окупатися протягом

відповідного періоду. Вітчизняні підприємства не завжди мають ефективну інвестиційно-інноваційну стратегію розвитку, яка б мала комплексний характер, цільову спрямованість, безперервність та довгостроковість. Дуже ефективними є інвестиції в інноваційні проєкти, при цьому ключовим аспектом при визначенні напрямку вкладення підприємством інвестицій є наступні:

- визначення потрібного проєкту для вкладення інвестицій;
- розрахунок обсягу необхідних інвестицій;
- оцінка очікуваного прибутку від вкладених інвестицій;
- прогнозування часу, коли інвестиції почнуть приносити прибуток;
- аналіз загальних характеристик проєкту;
- визначення джерел фінансування для реалізації проєкту [27].

За теперішніх умов господарювання інвестиційна діяльність підприємства скеровується на реалізацію техніко-економічних рішень, необхідних для забезпечення його конкурентоспроможності в ринкових умовах. Обсяг інвестиційних ресурсів, необхідних підприємству, зумовлюється запланованим ним рівнем конкурентоспроможності, для досягнення якого необхідно витратити матеріальні та фінансові ресурси, залучити інформаційні та трудові ресурси. Інвестиційний процес, відповідно до нових реалій, передбачатиме усе більшу диференціацію об'єктів інвестування та скорочення періоду реалізації інвестиційних проєктів [28, с. 146].

Основними напрямами з підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю підприємства можуть бути:

- створення сукупності внутрішніх структурних підрозділів, які забезпечують розробку та прийняття управлінських рішень за певними аспектами інвестиційної діяльності підприємства та відповідають за прийняті рішення;
- вирішення завдань з організації аналізу інвестиційної кон'юнктури, що сприятиме узгодженню інвестиційних потреб і можливостей підприємства при розробці та реалізації інвестиційних проєктів та програм;

– формування ефективного варіанта інвестиційної програми для досягнення цілей інвестиційної діяльності за рахунок налагодження системи стратегічного та оперативного планування інвестиційної діяльності [29, с. 107].

Підвищенню ефективності інвестиційної діяльності підприємства сприятимуть такі чинники: оптимальне поєднання централізації і децентралізації управління інвестиційною діяльністю; вироблення нових цілей і завдань по вдосконаленню організації аналітичного забезпечення методичного апарату управління інвестиційною діяльністю; безперервне вдосконалення управління інвестиційною діяльністю; взаємодія і розумна регламентація; відповідність характеру роботи потенційним можливостям виконавця; проведення оцінки інвестиційних проектів з врахуванням факторів ризику, ліквідності та інфляції. Реалізація цих чинників сприяє підвищенню конкурентоспроможності підприємств [30, с. 72].

2 АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «МОЛОЧНА КОМПАНІЯ «ГАЛИЧИНА»

2.1 Характеристика підприємства ТОВ «Молочна компанія «Галичина» та його продукції

ТОВ «Молочна компанія «Галичина» займається переробкою молока, має власне виробництво масла та сиру, а також оптовою торгівлею молочними продуктами, яйцями, харчовими оліями та жирами.

Адреса підприємства: Україна, 79024, Львівська область, місто Львів, вулиця Липинського, будинок 54.

Виробничі потужності ТОВ «МК «Галичина» розташовані на заході України: у містечку Радехів Львівської області. Завод був побудований ще в 1955 р. Тоді це було державне підприємство «Радехівський маслозавод» із спеціалізацією – виробництво масла та згущеного молока. Після розпаду Радянського Союзу підприємство почало простоювати без урядових грантів та підтримки. Проте у 1998 році «Галичина» відновила виробництво. Спочатку завод виробляв масло та згущене молоко, як це було раніше, потім його поступово модернізували; почалося виробництво сметани та молока. Після 2000 р. запуск виробництва кефіру та йогурту відкрив нову сторінку в історії компанії та заводу. «Галичина» зростала, а продукція ставала дедалі актуальнішою. Зараз виробництво працює на сучасному європейському обладнанні: TETRA PAK (Швеція), ALFA LAVAL (Швеція), GEA (Німеччина), OBRAM (Польща), TEWES-BIS (Польща), TEWES-KLIMA (Польща). 99 % сировини ТОВ «МК «Галичина» отримує з фермерських господарств, що забезпечує високий вміст білка та якісні показники молока у виготовлені продукції.

Система менеджменту безпеки харчової продукції на виробничій потужності перевірена та відповідає вимогам схеми сертифікації FSSC 22000.

Схема сертифікації FSSC 22000 включає вимоги ISO 22000:2018, ISO/TS 22002-1:2009 та свої додаткові вимоги і також належить до категорії найвищих стандартів у сфері безпечності харчових продуктів.

У 2018 році у компанії відбувся ребрединг. ТМ «Галичина» змінила дизайн і випустила нові, унікальні для України продукти за авторським рецептом – карпатський йогурт та карпатський кефір. Запуск лінійки карпатських кисломолочних продуктів став результатом тривалих досліджень потреб та вподобань споживачів, вивчення новітніх світових трендів та традицій молочного виробництва Галичини. При цьому традиції Галицького молочного виробництва залишаються незмінними, а ТМ «Галичина» є відомим українським йогуртно-кефірним брендом.

З 2020 р. ТОВ «МК «Галичина» запустила лінійку безлактозної продукції: пастеризоване молоко, густий та питний карпатські йогурти без цукру. Асортимент продукції доповнився йогуртами з фруктовими наповнювачами та кисломолочним сиром.

У 2020 р. ТОВ «МК «Галичина» запустила інтернет-магазин з безкоштовною доставкою. Продукцію молочної компанії «Галичина» – йогурт, молоко, кисломолочний сир, сметану, масло стало можна замовити онлайн з адресною безконтактною доставкою у м. Львів та м.Київ (включно з ближніми населеними пунктами: Бориспіль, Бровари, Вишгород, Ірпінь, Буча, Ворзель, Петропавлівська, Софіївська Борщагівка, Вишневе). Кур'єри доставляють пакунки до будинку замовника. Замовити необхідну молочну продукцію можна через сайт.

У 2023 р ТОВ «МК «Галичина» випустила ложковий та питний екзотичні йогурти у новому дизайні. Логотип бренду має зелений колір, підкреслюючи натуральність та нетрадиційність продукту. Компанія випустила три яскраві смаки ложкових екзотичних йогуртів, а саме манго, ананас, манго-маракуйя. Розширила свій асортимент продукції новою лінійкою вершків, в яку увійшли дві позиції: вершки до кави 8% жиру та вершки для соусу 15% жиру.

У 2023 р. компанія «Галичина» на харчовій виставці ANUGA 2023, одній з найбільших та найпрестижніших харчових виставок у світі, що проходила у м. Кельн, Німеччина, представила власну молочну продукцію.

Екологічна політика – пріоритетний напрямок роботи компанії «Галичина». Підприємство маркує своє упакування, закликає сортувати сміття та здавати пластик на переробку. Компанія шукає екологічні альтернативи, які б змогли зберігати властивості молочних продуктів і водночас берегли б довкілля [31].

Рейтинг виробників молочної продукції України, складений Ukrainian Business Award за такими характеристиками: кількість SKU, представленість в маркетах, коефіцієнт полицного простору, об'єм продажу, відомість ТМ, відсоток позитивних відгуків, співпраця із ЗСУ / волонтерами / благодійність, співпраця з РФ / Білоруссю / колаборації / антидержавна риторика, представлено у таблиці 2.1, згідно якому ТОВ «Молочна компанія «Галичина» посідає 5 місце.

Таблиця 2.1 – Рейтинг виробників молочної продукції України [32]

Позиція	Виробник	ТМ	Бали
1	ТОВ «ТЕРРАФУД» ПрАТ «Білоцерківський молочний комбінат»	Ферма	57,5
2	ТОВ «Люстдорф»	Селянське	54,33
3	ТОВ «Люстдорф»	На Здоров'я	42
4	ТДВ «Яготинський маслозавод»	Яготинське	41,67
5	ТОВ «Молочна компанія «Галичина»	Галичина	35,67
6	ТОВ «Люстдорф»	Бурьонка	34,67
7	ПрАТ «Тернопільський молокозавод»	Молокія	31,83
8	ТОВ «ТЕРРАФУД» ПрАТ «Білоцерківський молочний комбінат»	Біла Лінія	27,33
9	ПрАТ «Комбінат «Придніпровський»	Злагода	25
10	ПрАТ «Юрія»	Волошкове Поле	23,17
11	ТОВ «Молочний дім»	Lactel	22,67
12	ПрАТ «Вімм-Білл-Данн Україна»	Слов'яночка	21,83
13	ТОВ «ОРГАНІК МІЛК»	Organic Milk	15,5
14	ФГ «Парубоче»	Своє	5,67
15	ТзОВ «Порицьке»; ТОВ «Старий Порицьк»	Старий Порицьк	5,17

Загальне управління ТОВ «Молочна компанія «Галичина» здійснює директор. Йому підпорядковуються заступники: з виробництва, з логістики, з питань заготівлі молочної сировини, з якості, з постачання.

В структуру управління компанії входять такі відділи:

1) відділ логістики:

- відділ транспортної логістики;
- відділ постачання;
- диспетчерська служба;

2) відділ фінансів:

- бухгалтерська служба;
- контрольно-ревізійний відділ;

3) відділ маркетингу та продажу:

- дистрибуція;
- гуртовий продаж;
- відділ маркетингу;

4) відділ виробництва:

- молокозавод;

5) відділ сировини:

- відділ заготівлі сировини;

6) відділ HR:

- відділ роботи з персоналом;
- відділ кадрів;

7) відділ діяльності:

- адміністративно-господарська служба;
- юридичний відділ;
- відділ IT.

Підприємство випускає різні види молочної продукції. Карпатські йогурти готуються з чистого молока в поєднанні з заквасками, які містять живі культури та бактерії. Під ТМ Галичина виготовляються карпатські йогурти без цукру: карпатський йогурт без цукру 3 %, 2,2 % жиру і

карпатський йогурт з вершками 8 % без цукру; карпатські йогурти питні: карпатський йогурт злаки-насіння льону 2,2%, карпатський йогурт вишня 2,2 %, карпатський йогурт чорниця-злаки 2,2%, карпатський йогурт злаки 2,2%, карпатський йогурт чорниця 2,2%, карпатський йогурт малина 2,2%, карпатський йогурт полуниця 2,2%, карпатський йогурт лісові ягоди 2,2%. Лінійка йогуртів «Карпатська фішка» – це поєднання карпатського йогурту із ягодами з гір та полонин Карпатського краю, що мають свою особливу атмосферну історію та назву: Малина – Малиннич, Ревінь – Румбамбар, Чорниця – Афіни, Чорнослив – Чорносливина, Брусниця – Гогодзи, Яблуко – Ябло, Вишня – Мареля. Асортимент цих йогуртів представлений такими видами: «вишня-черешня», «чорнослив-злаки», «лохина-чорниця», «полуниця-ревінь», «лісові ягоди», «вишня–брусниця», «малина–гранат», «чорниця–чорна смородина»; всі вони мають жирність 2,2%.

Карпатські кефіри містять кефірні закваски, що покращують поживну цінність молока та змінюють структуру білка, тому вони легше перетравлюються організмом людини. Під ТМ Галичина виготовляється карпатський кефір 2,5 %, 1 % жиру і нежирний.

Екзотичні йогурти – це родзинка підприємства. Наповнюється натуральний український йогурт смаками улюблених екзотичних фруктів (манго, ананас, маракуйя, папайя). Асортимент екзотичних йогуртів представлений такими видами «манго», «ананас», «манго-маракуйя», «манго-папайя»; всі вони мають жирність 2,2%.

Під ТМ Галичина на підприємстві також виготовляються вершки для соусу 15 %, вершки до кави з ароматом ванілі 8 %, молоко ультрапастеризоване 3,2 %, 2,5 % і 1 % жиру, вершки ультрапастеризовані 33 % і 10 % жиру, сметана 20 % і 15 % жиру, ряжанка 4 % жиру, масло солодковершкове екстра 82,5% жиру, масло солодковершкове селянське 72,6 % жиру, сир зернистий в лотку 5 % жиру, сир кисломолочний 12 %, 5 % жиру і нежирний.

Під ТМ Галичанське виготовляються: молоко 2,6 % жиру, сир 5 % жиру і нежирний, кефір 2,5 % жиру, ряжанка 4 % жиру, сметана 20% і 15% жиру.

Під ТМ ГоКарпати виготовляються модні, сучасні українські молочні продукти в зручному для вживання фасуванні, які зручно брати з собою в дорогу. Це питний кефір 2,2% і 1 % жиру та нежирний, ложковий кефір 1% і 2,2 % жиру.

Підприємство виготовляє також безлактозні продукти для тих, хто любить смакувати молоком, однак через лактазну недостатність, змушений відмовитися від улюблених продуктів. Саме для таких споживачів молочна компанія «Галичина» випустила безлактозну продукцію: пастеризоване молоко, питний та густий йогурти. Склад безлактозної молочної продукції має лише одну відмінність від звичайної – до нього додається фермент лактаза. Саме за допомогою цього компоненту люди з лактозною непереносимістю можуть смакувати молочними продуктами і не відчувати жодного дискомфорту. Зважаючи на те, що непереносимість лактози – це відсутність (нестача) лактази, її просто додають до продукції. Тож у цьому продукті вже розщеплений молочний цукор. Вміст лактози після цього методу у продуктах ТМ «Галичина» всього лиш 0,01 %. Це такі безлактозні продукти: молоко ультрапастеризоване безлактозне 2,5 % жиру, карпатський йогурт безлактозний чорниця 2,2% жиру, карпатський йогурт безлактозний полуниця 2,2 % жиру, йогурт «карпатський» безлактозний 2,2 % і 3 % жиру без цукру, сир безлактозний 5 % жиру, молоко пастеризоване безлактозне 2,5 % жиру [33].

2.2 Аналіз основних економічних показників діяльності підприємства

Результати діяльності підприємства оцінюються на основі аналізу основних економічних показників роботи підприємства, а саме: отриманого чистого доходу від реалізації продукції, валового прибутку, чистого

прибутку, показників рентабельності, показників ефективності використання основних засобів, оборотних активів, персоналу тощо.

Основні економічні показники діяльності ТОВ «Молочна компанія «Галичина», розраховані на основі звітності [34], представлені в таблиці 2.2.

Позитивним є зростання чистого доходу ТОВ «МК «Галичина» у всі досліджувані роки. Чистий дохід від реалізації продукції збільшувався у 2020 р. на 318537 тис. грн. або на 18,47 %, у 2021 р. – на 325799 тис. грн. або на 15,95%, у 2022 р. – на 806030 тис. грн. або на 34,02 %, у 2023 р. – на 515073 тис. грн. або на 16,22 %. Собівартість реалізованої продукції також щорічно зростала. Однак, у 2021 р. собівартість зросла на більшу величину, ніж чистий дохід, а саме на 473218 тис. грн. або на 29,91 %, що призвело до зниження валового прибутку на 147419 тис. грн. або на 31,97 %, в інші роки валовий прибуток зростав, у 2022 р. він значно зріс – на 526785 тис. грн. або на 167,96 %, у 2023 р валовий прибуток збільшився на 86389 тис. грн. або на 10,28 %.

Динаміка чистого доходу від реалізації продукції, собівартості реалізованої продукції, валового прибутку представлена на рисунку 2.1.

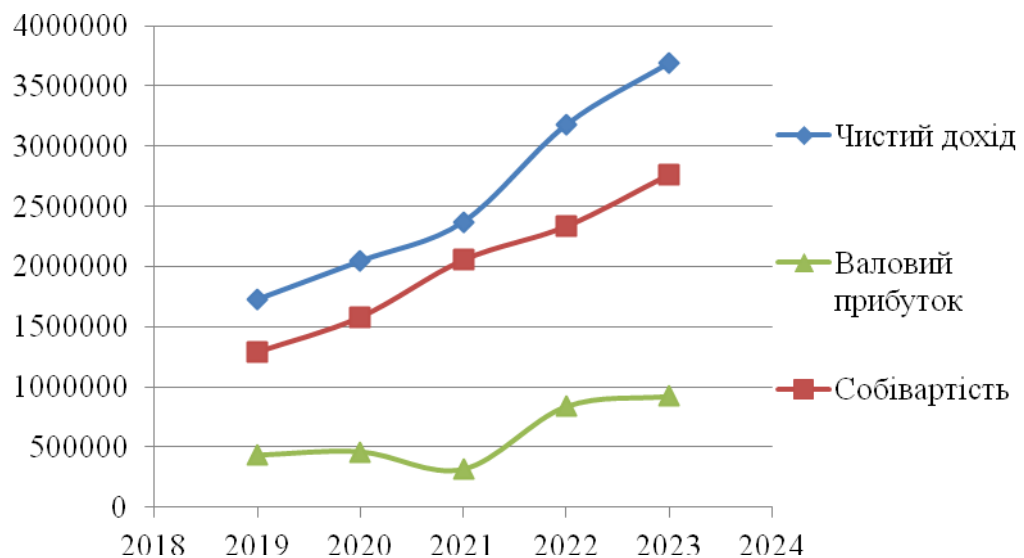

Рисунок 2.1 – Динаміка чистого доходу від реалізації продукції, собівартості реалізованої продукції, валового прибутку, тис. грн.

Таблиця 2.2 – Основні економічні показники діяльності підприємства

Найменування показника	2019 р.	2020 р.	Відхил. 2020 р. від 2019 р.		2021 р.	Відхил. 2021 р. від 2020 р.		2022 р.	Відхил. 2022 р. від 2021 р.		2023 р.	Відхил. 2023 р. від 2022 р.	
			абс.	%		абс.	%		абс.	%		абс.	%
1. Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	1724725	2043262	318537	18,47	2369061	325799	15,95	3175091	806030	34,02	3690164	515073	16,22
2. Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	1292195	1582203	290008	22,44	2055421	473218	29,91	2334666	279245	13,59	2763350	428684	18,36
3. Валовий прибуток, тис. грн.	432530	461059	28529	6,60	313640	-147419	-31,97	840425	526785	167,96	926814	86389	10,28
4. Чистий прибуток, тис. грн.	9061	9894	833	9,19	10034	140	1,41	30954	20920	208,49	53938	22984	74,25
5. Витрати на 1 грн. реалізованої продукції, грн.	0,749	0,774	0,025	3,35	0,868	0,094	12,04	0,735	-0,133	-15,25	0,749	0,014	1,84
6. Рентабельність продажів за валовим прибутком, %	25,08	22,56	-2,52	-	13,24	-9,32	-	26,47	13,23	-	25,12	-1,35	-
7. Рентабельність продукції, %	33,47	29,14	-4,33	-	15,26	-13,88	-	36,00	20,74	-	33,54	-2,46	-
8. Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	108511	164593	56081,5	51,68	197455	32862	19,97	204715	7260,5	3,68	224634	19919	9,73
9. Фондовіддача, грн./грн.	15,894	12,414	-3,480	-21,90	11,998	-0,416	-3,35	15,510	3,512	29,27	16,427	0,917	5,92
10. Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн.	363680	436652	72972	20,06	528208	91555,5	20,97	669638	141431	26,78	858233,5	188595,5	28,16
11. Коефіцієнт оборотності оборотних активів, оберти	4,742	4,679	-0,063	-1,33	4,485	-0,194	-4,15	4,742	0,257	5,73	4,300	-0,442	-9,33
12. Середньооблікова чисельність працівників, осіб	1338	1461	123	9,19	1470	9	0,62	1479	9	0,61	1483	4	0,27
13. Продуктивність праці працівників, тис. грн/особу	1289,032	1398,537	109,505	8,50	1611,606	213,069	15,24	2146,782	535,176	33,21	2488,310	341,528	15,91

Негативним є щорічне збільшення витрат на 1 грн. реалізованої продукції до 2021 р. і у 2023 р., яке пов'язане з вищими темпами росту собівартості, ніж чистого доходу, і позитивним було зниження цього показника у 2022 р. на 0,133 грн. або на 15,25 %. Динаміка витрат на 1 грн. реалізованої продукції представлена на рисунку 2.2.

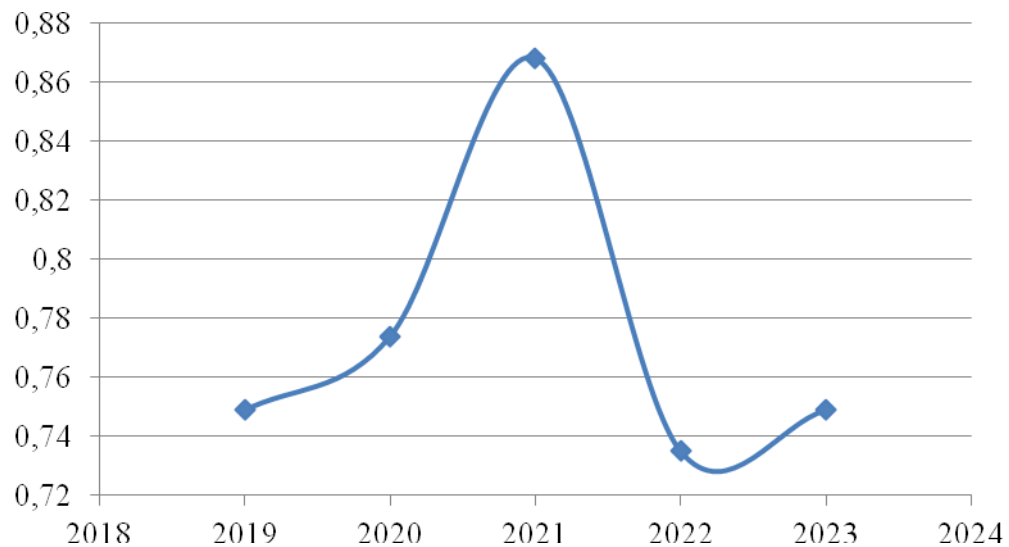

Рисунок 2.2 – Динаміка витрат на 1 грн. реалізованої продукції, грн.

Прибутковість діяльності визначається показниками рентабельності продажів на основі співвіднесення валового прибутку з чистим доходом від реалізації продукції і рентабельності продукції на основі співвіднесення валового прибутку з собівартістю. На рисунку 2.3 наведено динаміку рентабельності продукції і продажів ТОВ «МК «Галичина» за 2019-2023 рр.

Рентабельності продажів і продукції знизилися у 2020 р. на 2,25 % і 4,33 % у зв'язку зі значним ростом витрат підприємства, у 2021 р. – на 9,32 % і 13,88 % через зниження валового прибутку; позитивним є підвищення цих показників у 2022 р. на 13,23 % і 20,74 % відповідно, яке відбулося внаслідок значного зростання чистого доходу від реалізації продукції і валового прибутку, негативним є зниження цих показників у 2023 р. на 1,35 % і 2,46 % відповідно, яке відбулося у зв'язку з більшим темпом росту витрат підприємства, ніж доходу.

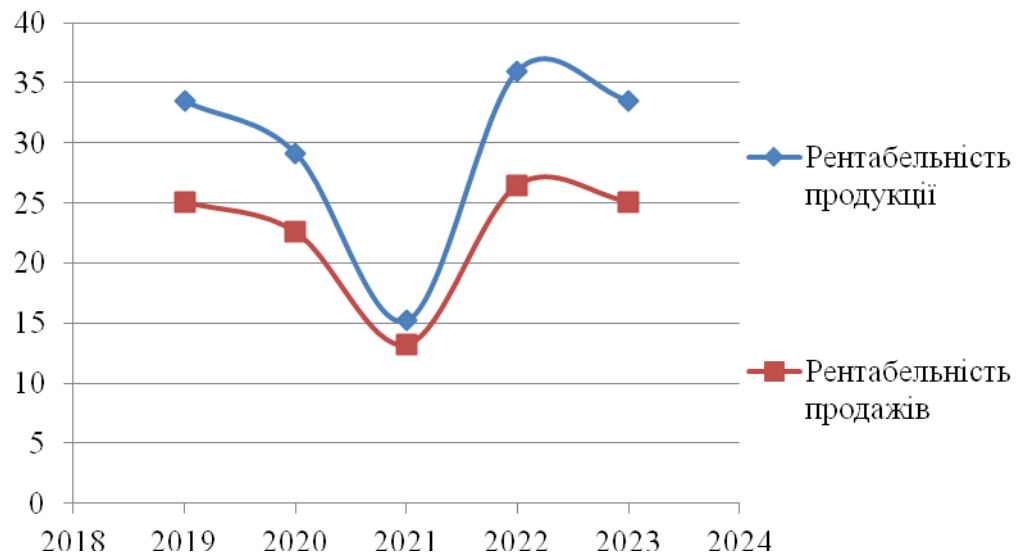

Рисунок 2.3 – Динаміка рентабельності продукції і продажів, %

Аналізуючи середньорічні вартості основних засобів і оборотних активів підприємства, слід відзначити їх зростання протягом досліджуваних 4-х років. Через зростання середньорічної вартості основних засобів фондівдача зменшувалася у 2020 р. на 3,48 грн./грн. або на 21,9 % і у 2021 р. на 0,416 грн./грн. або на 3,35 %; внаслідок збільшення чистого доходу від реалізації продукції фондівдача зросла у 2022 р. на 3,512 грн./грн. або на 29,27 %, у 2023 р. – на 0,917 грн./грн. або на 5,92 %. Коефіцієнт оборотності оборотних активів внаслідок зростання середньорічної вартості оборотних активів зменшувався у 2020 р. на 0,063 оберти або на 1,33 % і у 2021 р. на 0,194 оберти або на 4,15 %; у 2022 р. внаслідок збільшення чистого доходу від реалізації продукції коефіцієнт оборотності оборотних активів зріс на 0,257 оберти або на 5,73 %; у 2023 р. внаслідок зростання середньорічної вартості оборотних активів коефіцієнт оборотності оборотних активів зменшився на 0,442 оберти або на 9,33 %.

Середньооблікова чисельність працівників ТОВ «МК «Галичина» щорічно збільшувалася, найбільше у 2020 р. – на 123 особи або на 9,19 %. Продуктивність праці працівників щорічно зростала внаслідок підвищення чистого доходу від реалізації продукції: у 2020 р. – на 109,505 тис. грн./особу

або на 8,5 %, у 2021 р. – на 213,069 тис. грн./особу або на 15,24 %, у 2022 р. – на 535,176 тис. грн./особу або на 33,21 %, у 2023 р. – на 341,528 тис. грн./особу або на 15,91 %. Динаміка продуктивності праці представлена на рисунку 2.4.

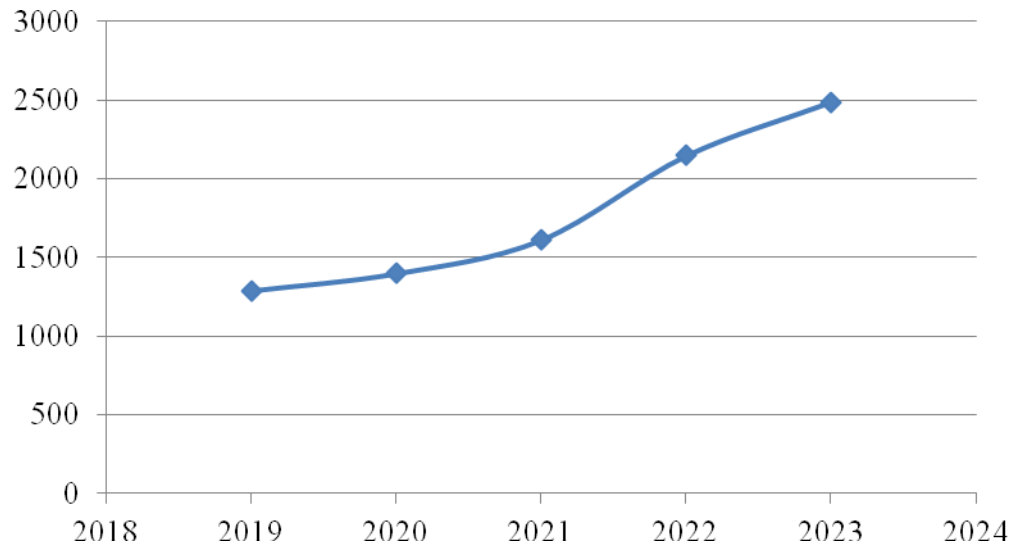

Рисунок 2.4 – Динаміка продуктивності праці, тис. грн./особу

Кінцевий результат діяльності підприємства – це чистий прибуток. Динаміка чистого прибутку ТОВ «МК «Галичина» представлена на рисунку 2.5.

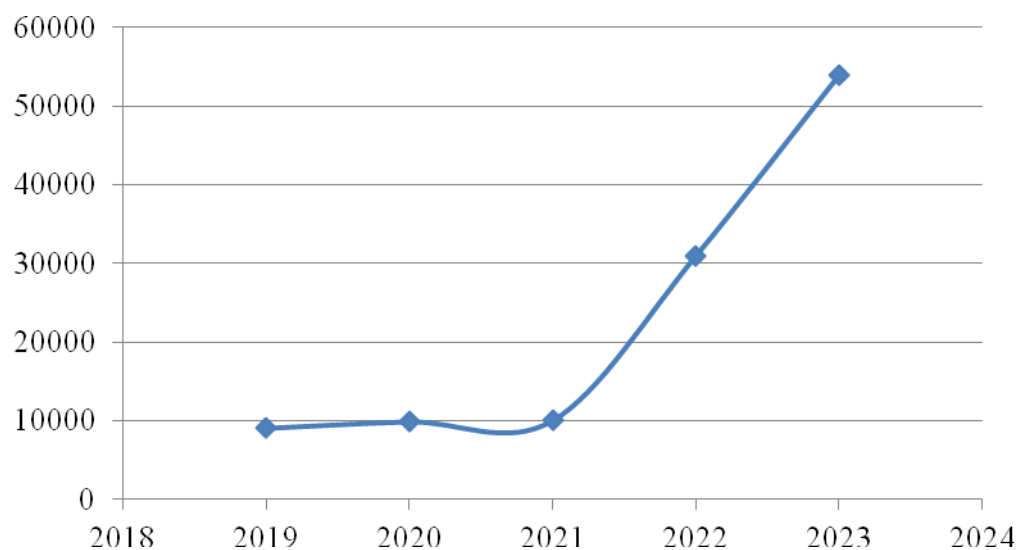

Рисунок 2.5 – Динаміка чистого прибутку, тис. грн.

Чистий прибуток ТОВ «МК «Галичина» щорічно зростає: у 2020 р. – на 833 тис. грн. або на 9,19 %, у 2021 р. – на 140 тис. грн. або на 1,41 %, у 2022 р. – на 20920 тис. грн. або на 208,49 %, тобто більш, ніж в 3 рази, у 2023 р. – на 22984 тис. грн. або 74,25 %.

Таким чином, слід відмітити, що у 2022 р. ефективність діяльності ТОВ «Молочна компанія «Галичина» значно підвищилася; у 2023 р. прибутки компанії зросли, підвищилася ефективність використання основних засобів і персоналу, але знизилися показники рентабельності і ефективність використання оборотних активів.

2.3 Оцінка фінансових результатів ТОВ «Молочна компанія «Галичина»

Аналізуючи звіт про фінансові результати діяльності ТОВ «Молочна компанія «Галичина», можна оцінити динаміку доходів і витрат підприємства та зробити висновок про кінцевий результат роботи компанії – чистий прибуток, його величину і динаміку. Фінансові результати ТОВ «МК «Галичина» представлені у таблиці 2.3. Вони демонструють позитивну динаміку: протягом останніх 4-х років щорічно зростали чистий дохід від реалізації продукції і чистий прибуток підприємства. Підприємство демонструє суттєве покращення фінансових результатів у 2022-2023 рр. Значне збільшення чистого прибутку спостерігається в останні 2 роки – у 2022 р. на 20920 тис. грн. і у 2023 р. на 22984 тис. грн. У 2023 р. позитивним є зростання чистого доходу від реалізації продукції підприємства на 515073 тис. грн., збільшення валового прибутку на 86389 тис. грн., збільшення інших операційних доходів на 4097 тис. грн. і зменшення інших операційних витрат на 8662 тис. грн., підвищення фінансового результату від операційної діяльності на 12576 тис. грн., збільшення інших доходів на 5114 тис. грн. і зниження фінансових витрат на 10378 тис. грн. та підвищення фінансового результату до оподаткування на 28092 тис. грн.

Таблиця 2.3 – Фінансові результати діяльності підприємства, тис. грн.

Показники	2019 р.	2020 р.	Відх. 2020 від 2019	2021 р.	Відх. 2021 від 2020	2022 р.	Відх. 2022 від 2021	2023 р.	Відх. 2023 від 2022
Чистий дохід від реалізації продукції	1724725	2043262	318537	2369061	325799	3175091	806030	3690164	515073
Собівартість реалізованої продукції	1292195	1582203	290008	2055421	473218	2334666	279245	2763350	428684
Валовий прибуток	432530	461059	28529	313640	-147419	840425	526785	926814	86389
Інші операційні доходи	34386	70684	36298	341028	270344	51857	-289171	55954	4097
Адміністративні витрати	40173	53866	13693	50007	-3859	65540	15533	78444	12904
Витрати на збут	355709	396541	40832	508514	111973	654459	145945	728127	73668
Інші операційні витрати	51752	45910	-5842	62148	16238	105955	43807	97293	-8662
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	19282	35426	16144	33999	-1427	66328	32329	78904	12576
Інші доходи	237	99	-138	375	276	191	-184	5305	5114
Фінансові витрати	8469	23457	14988	22137	-1320	28763	6626	18385	-10378
Інші витрати	0	214	214	0	-214	7	7	46	39
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	11050	11854	804	12237	383	37749	25512	65778	28029
Витрати (кредит) з податку на прибуток	1989	1960	-29	2203	243	6795	4592	11840	5045
Чистий фінансовий результат: прибуток	9061	9894	833	10034	140	30954	20920	53938	22984

Елементи операційних витрат ТОВ «МК «Галичина» представлені у таблиці 2.4, їх структура – у таблиці 2.5.

Таблиця 2.4 – Елементи операційних витрат, тис. грн.

Показники	2019	2020	Відхил. 2020 від 2019	2021	Відхил. 2021 від 2020	2022	Відхил. 2022 від 2021	2023	Відхил. 2023 від 2022
Матеріальні затрати	1317251	1548716	231465	1952866	404150	2378559	425693	2791091	412532
Витрати на оплату праці	75349	93230	17881	114790	21560	129537	14747	196375	66838
Відрахування на соціальні заходи	16581	20559	3978	25305	4746	28543	3238	42971	14428
Амортизація	17110	45330	28220	61214	15884	69501	8287	78151	8650
Інші операційні витрати	302153	331708	29555	459767	128059	448525	-11242	461333	12808
Разом	1728444	2039543	311099	2613942	574399	3054665	440723	3569921	515256

Таблиця 2.5 – Структура елементів операційних витрат, %

Показники	2019	2020	Відхил. 2020 від 2019	2021	Відхил. 2021 від 2020	2022	Відхил. 2022 від 2021	2023	Відхил. 2023 від 2022
Матеріальні затрати	76,21	75,93	-0,28	74,71	-1,22	77,87	3,16	78,19	0,32
Витрати на оплату праці	4,36	4,57	0,21	4,39	-0,18	4,24	-0,15	5,50	1,26
Відрахування на соціальні заходи	0,96	1,01	0,05	0,97	-0,04	0,93	-0,04	1,20	0,27
Амортизація	0,99	2,22	1,23	2,34	0,12	2,28	-0,06	2,19	-0,09
Інші операційні витрати	17,48	16,27	-1,21	17,59	1,32	14,68	-2,91	12,92	-1,76
Разом	100	100	0	100	0	100	0	100	0

В абсолютному виразі протягом останніх 4-х років спостерігається зростання всіх елементів операційних витрат, крім зниження інших операційних витрат у 2022 р. на 11242 тис. грн. При цьому питома вага матеріальних затрат є найвищою, вона знижувалася у 2020 р. і в 2021 р. на 0,28 % і 1,22 % відповідно, у 2022 р. зростала на 3,16 %, у 2023 р. збільшилася на 0,32 % та склала 78,19 %. Питома вага інших операційних витрат знижувалася у 2020 р. і в 2022-2023 рр. та склала у 2023 р. 12,92 %. Інші складові операційних витрат мають питому вагу менше 5,5 %.

У зв'язку з тим, що на рівень валового прибутку значний вплив чинять обидва фактори – і чистий дохід, і собівартість реалізованої продукції, то проаналізуємо склад і структуру собівартості, що представлено у таблицях 2.6 і 2.7.

Таблиця 2.6 – Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.

Показники	2020	2021	Відхил. 2021 від 2020	2022	Відхил. 2022 від 2021
Товари	11752	19246	7494	29802	10556
Готова продукція	1567825	2033190	465365	2304864	271674
Послуги	2626	2985	359	0	-2985
Разом	1582203	2055421	473218	2334666	279245

Таблиця 2.7 – Структура собівартості, %

Показники	2020	2021	Відхил. 2021 від 2020	2022	Відхил. 2022 від 2021
Товари	0,74	0,94	0,2	1,28	0,34
Готова продукція	99,09	98,92	-0,17	98,72	-0,2
Послуги	0,17	0,14	-0,03	0	-0,14
Разом	100	100	0	100	0

Собівартість реалізованої продукції представляє собою витрати на товари, готову продукцію і послуги, які зростали щорічно, окрім того, що у

2022 р. послуги не надавалися. У структурі собівартості найвищою є питома вага витрат на виготовлення готової продукції, яка у 2020 р. зменшилася на 0,17 %, у 2022 р. знизилася на 0,2 % і склала 98,72 % у 2022 р.

Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток у 2020 р. зріс на 16144 тис. грн., у 2021 р. зменшився на 1427 тис. грн., у 2022 р. збільшився на 32329 тис. грн., у 2023 р. підвищився на 12576 тис. грн. і досяг рівня 78904 тис. грн.

На фінансовий результат від операційної діяльності впливають зміни адміністративних витрат, витрат на збут, інших операційних доходів та витрат.

Динаміка адміністративних витрат представлена у таблиці 2.8, їх структура – у таблиці 2.9.

Таблиця 2.8 – Адміністративні витрати, тис. грн.

Показники	2020	2021	Відхил. 2021 від 2020	2022	Відхил. 2022 від 2021
Амортизація	8304	2510	-5794	1494	-1016
Оренда	16149	15367	-782	16682	1315
Страховання	1480	1801	321	1698	-103
Витрати на оплату праці та соцстрахування	14570	14767	197	17445	2678
Послуги банків	347	565	218	272	-293
Інформаційно- консультаційні послуги	0	1295	1295	5071	3776
Благодійна допомога адміністр. офісу	0	0	0	3892	3892
Інше	13016	13702	686	18986	5284
Разом	53866	50007	-3859	65540	15533

Більшість складових адміністративних витрат зростає, зменшення відбулося амортизації у 2021 р на 5794 тис. грн. і у 2022 р на 1016 тис. грн,

оренди у 2021 р. на 782 тис. грн., страхування у 2022 р. на 103 тис. грн. і послуг банків у 2022 р. на 293 тис. грн.

Таблиця 2.9 – Структура адміністративних витрат, %

Показники	2020	2021	Відхил. 2021 від 2020	2022	Відхил. 2022 від 2021
Амортизація	15,42	5,02	-10,40	2,28	-2,74
Оренда	29,98	30,73	0,75	25,45	-5,28
Страхування	2,75	3,60	0,85	2,59	-1,01
Витрати на оплату праці та соцстрахування	27,05	29,53	2,48	26,62	-2,91
Послуги банків	0,64	1,13	0,49	0,41	-0,72
Інформаційно- консультаційні послуги	0,00	2,59	2,59	7,74	5,15
Благодійна допомога адміністр. офісу	0	0	0	5,94	5,94
Інше	24,16	27,40	3,24	28,97	1,57
Разом	100	100	0	100	0

В структурі адміністративних витрат найбільшу питому вагу мають оренда, витрати на оплату праці та соцстрахування і інше. У 2022 р. питома вага всіх складових, крім інформаційно-консультаційних послуг та інших, зменшилася.

Динаміка витрат на збут представлена у таблиці 2.10, їх структура – у таблиці 2.11.

Протягом останніх років витрати на збут разом та всі їх складові щорічно збільшувалися.

У структурі витрат на збут найбільшу питому вагу мають бонуси мереж, проте частка витрат на них зменшилася з 51,36 % у 2020 р. до 47,23 % у 2022 р.

Таблиця 2.10 – Витрати на збут, тис. грн.

Показники	2020	2021	Відхил. 2021 від 2020	2022	Відхил. 2022 від 2021
Витрати на оплату праці та соцстрахування	53571	63581	10010	73371	9790
Бонуси мереж	203654	250197	46543	309109	58912
Пакувальні матеріали	2468	3554	1086	5223	1669
Оренда	8379	8427	48	8489	62
Амортизація	19623	23617	3994	27798	4181
Паливо-мастильні матеріали	31261	57406	26145	90151	32745
Інше	77585	101732	24147	140318	38586
Разом	396541	508514	111973	654459	145945

Таблиця 2.11 – Структура витрат на збут, %

Показники	2020	2021	Відхил. 2021 від 2020	2022	Відхил. 2022 від 2021
Витрати на оплату праці та соцстрахування	13,51	12,50	-1,01	11,21	-1,29
Бонуси мереж	51,36	49,20	-2,16	47,23	-1,97
Пакувальні матеріали	0,62	0,70	0,08	0,80	0,10
Оренда	2,11	1,66	-0,45	1,30	-0,36
Амортизація	4,95	4,64	-0,31	4,25	-0,39
Паливо-мастильні матеріали	7,88	11,29	3,41	13,77	2,48
Інше	19,57	20,01	0,44	21,44	1,43
Разом	100	100	0	100	0

Інші операційні доходи та їх структура представлені у таблицях 2.12 і 2.13. У складі і структурі інших операційних доходів найбільшу величину і питому вагу має дохід від реалізації товарів, робіт, послуг, який у 2021 р. зменшився на 47682 тис. грн., а у 2022 р. зріс на 41205 тис. грн. та досяг рівня 46548 тис. грн. і питома вага його склала 89,76 % у 2022 р. Позитивне

значення курсових різниць у 2022 р. знизилося на 301553 тис. грн. і його питома вага зменшилася на 36,82 %.

Таблиця 2.12 – Інші операційні доходи, тис. грн.

Показники	2020	2021	Відхил. 2021 від 2020	2022	Відхил. 2022 від 2021
Дохід від реалізації товарів, робіт, послуг	53025	5343	-47682	46548	41205
Дохід від продажу необоротних активів	130	1219	1089	0	-1219
Позитивне значення курсових різниць	17529	333115	315586	31562	-301553
Інші доходи	0	68	68	-26253	-26321
Відсотки отримані	0	1283	1283	0	-1283
Всього операційних доходів	70684	341028	270344	51857	-289171

Таблиця 2.13 – Структура інших операційних доходів, %

Показники	2020	2021	Відхил. 2021 від 2020	2022	Відхил. 2022 від 2021
Дохід від реалізації товарів, робіт, послуг	75,02	1,57	-73,45	89,76	88,19
Дохід від продажу необоротних активів	0,18	0,35	0,17	0	-0,35
Позитивне значення курсових різниць	24,80	97,68	72,88	60,86	-36,82
Інші доходи	0	0,02	0,02	-50,62	-50,64
Відсотки отримані	0	0,38	0,38	0,00	-0,38
Всього операційних доходів	100	100	0	100	0

Інші операційні витрати та їх структура представлені у таблицях 2.14 і 2.15.

Таблиця 2.14 – Інші операційні витрати, тис. грн.

Показники	2020	2021	Відхил. 2021 від 2020	2022	Відхил. 2022 від 2021
Відсотки за кредитом	3113	2781	-332	4407	1626
Сумнівні та безнадійні борги	715	618	-97	2750	2132
Від’ємне значення курсових різниць	16415	2520	-13895	22746	20226
Нестачі і втрати від псування цінностей	1570	2775	1205	4338	1563
Списання готової продукції (повернення продукції)	15399	23348	7949	18769	-4579
Інше	8698	30106	21408	52945	22839
Всього операційних витрат	45910	62148	16238	105955	43807

Таблиця 2.15 – Структура інших операційних витрат, %

Показники	2020	2021	Відхил. 2021 від 2020	2022	Відхил. 2022 від 2021
Відсотки за кредитом	6,78	4,47	-2,31	4,16	-0,31
Сумнівні та безнадійні борги	1,56	0,99	-0,57	2,60	1,61
Від’ємне значення курсових різниць	35,75	4,05	-31,70	21,47	17,42
Нестачі і втрати від псування цінностей	3,42	4,48	1,06	4,09	-0,39
Списання готової продукції (повернення продукції)	33,54	37,57	4,03	17,71	-19,86
Інше	18,95	48,44	29,49	49,97	1,53
Всього операційних витрат	100	100	0	100	0

У складі і структурі інших операційних витрат найбільшу величину і питому вагу у 2022 р. мають інші витрати (52945 тис. грн., 49,97 %). Також

високими є від’ємне значення курсових різниць (22746 тис. грн., 21,47 %) та списання готової продукції (18769 тис. грн., 17,71 %).

На фінансовий результат до оподаткування крім фінансового результату від операційної діяльності вплинули в більш значному ступені фінансові витрати та в незначному ступені інші доходи і витрати. Фінансові витрати у ТОВ «МК «Галичина» у 2020 р. зросли на 14988 тис. грн., у 2021 р. зменшилися на 1320 тис. грн., у 2022 р. зросли на 6626 тис. грн., у 2023 р зменшилися на 10378 тис. грн. За вирахуванням з фінансового результату до оподаткування витрат з податку на прибуток підприємство отримує чистий фінансовий результат; у ТОВ «МК «Галичина» чистий фінансовий результат – прибуток, збільшення якого складає у 2020 р. 833 тис. грн., у 2021 р. 140 тис. грн., у 2022 р. 20920 тис. грн., у 2023 р. 22984 тис. грн.

2.4 Аналіз балансу підприємства

Баланс підприємства складається з 2-х складових: активів і пасивів, сумарні величини яких повинні бути рівними. Аналіз балансу підприємства представляє собою аналіз пасивів, наданий у таблиці 2.16, і аналіз активів, наданий у таблиці 2.17. Динаміка валюти балансу представлена на рисунку 2.6.

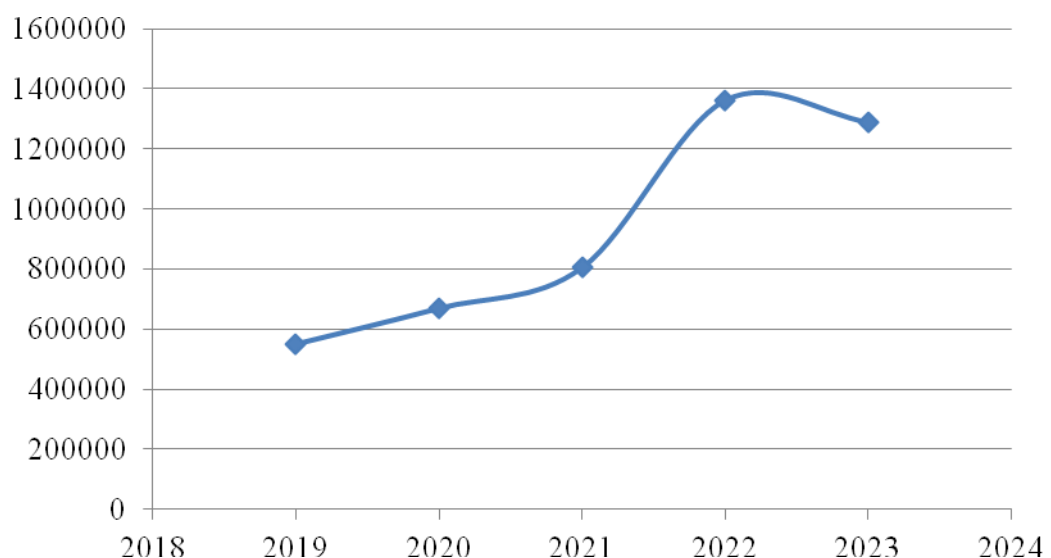

Рисунок 2.6 – Динаміка валюти балансу на кінець року, тис. грн.

Таблиця 2.16 – Пасиви на кінець року, тис. грн.

Пасиви	2019	2020	Відх. 2020 від 2019	2021	Відх. 2021 від 2020	2022	Відх. 2022 від 2021	2023	Відх. 2023 від 2022
I. Власний капітал									
Зареєстрований (пайовий) капітал	10000	10000	0	10000	0	10000	0	10000	0
Непокритий збиток	18510	32738	14228	46404	13666	459030	412626	512675	53645
Неоплачений капітал	-5000	-5000	0	-5000	0	-5000	0	0	5000
Усього за розділом I	23510	37738	14228	51404	13666	464030	412626	522675	58645
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення									
Інші довгострокові зобов'язання	21334	26839	5505	15041	-11798	57835	42794	92899	35064
Довгострокові забезпечення	0	53	53	53	0	53	0	53	0
Усього за розділом II	21334	26892	5558	15094	-11798	57888	42794	92952	35064
III. Поточні зобов'язання і забезпечення									
Короткострокові кредити банків	0	0	0	0	0	0	0	60000	60000
Поточна кредиторська заборгованість за:									
довгостроковими зобов'язаннями	54910	23974	-30936	18283	-5691	13985	-4298	34010	20025
товари, роботи, послуги	206713	199451	-7262	299982	100531	270993	-28989	287603	16610
розрахунками з бюджетом	1542	2299	757	1972	-327	11638	9666	5757	-5881
розрахунками зі страхування	828	907	79	1098	191	1482	384	2778	1296
розрахунками з оплати праці	3001	3336	335	4019	683	5505	1486	10362	4857
за одержаними авансами	24997	33215	8218	28677	-4538	1084	-27593	2830	1746
Інші поточні зобов'язання	214702	342601	127899	384636	42035	534274	149638	269689	-264585
Усього за розділом III	506693	605756	99063	738667	132911	838961	100294	673029	-165932
Баланс	551537	670386	118849	805165	134779	1360879	555714	1288656	-72223

Таблиця 2.17 – Активи на кінець року, тис. грн.

Активи	2019	2020	Відх. 2020 від 2019	2021	Відх. 2021 від 2020	2022	Відх. 2022 від 2021	2023	Відх. 2023 від 2022
I. Необоротні активи									
Нематеріальні активи	1396	1430	34	1075	-355	382581	381506	3631	-378950
первісна вартість	1650	1874	224	2298	424	382654	380356	7193	-375461
накопичена амортизація	254	444	190	1223	779	73	-1150	3562	3489
Незавершені капітальні інвестиції	232	15920	15688	4977	-10943	1256	-3721	50118	48862
Основні засоби	150699	178486	27787	216423	37937	193007	-23416	256261	63254
первісна вартість	176408	275957	99549	343040	67083	386982	43942	510141	123159
знос	25709	97471	71762	126617	29146	193975	67358	253880	59905
Інші необоротні активи	0	456	456	369	-87	27080	26711	19134	-7946
Усього за розділом I	152327	196292	43965	222844	26552	603924	381080	329144	-274780
II. Оборотні активи									
Запаси	86419	144284	57865	209336	65052	297831	88495	432119	134288
виробничі запаси	23826	71374	47548	128533	57159	182168	53635	181169	-999
готова продукція	51695	56235	4540	66956	10721	90993	24037	237037	146044
товари	10898	16675	5777	13847	-2828	24670	10823	13913	-10757
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	215732	206551	-9181	281564	75013	297372	15808	333494	36122
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	17328	16953	-375	18443	1490	0	-18443	4576	4576
з бюджетом	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	8815	14514	5699	13604	-910	24653	11049	34666	10013
Гроші та їх еквіваленти	67632	89290	21658	42896	-46394	130811	87915	137158	6347
Інші оборотні активи	3284	2502	-782	16478	13976	6288	-10190	17499	11211
Усього за розділом II	399210	474094	74884	582321	108227	756955	174634	959512	202557
Баланс	551537	670386	118849	805165	134779	1360879	555714	1288656	-72223

Валюта балансу щорічно зростала з 551537 тис. грн. на кінець 2019 р. до 1360879 тис. грн. на кінець 2022 р., а у 2023 р. зменшилася до 1288656 тис. грн. У складі пасивів найбільшу величину мають поточні зобов'язання і забезпечення, які щорічно зростали з 506693 тис. грн. на кінець 2019 р. до 838961 тис. грн. на кінець 2022 р., а у 2023 р. зменшилися до 673029 тис. грн. Власний капітал збільшився з 23510 тис. грн. на кінець 2019 р. до 522675 тис. грн. на кінець 2023 р. Довгострокові зобов'язання і забезпечення збільшувалися у 2020 р. і в 2022-2023 рр. та зменшувалися у 2021 р. і на кінець 2023 р. склали 92952 тис. грн.

У складі активів ТОВ «МК «Галичина» щорічно збільшувалася величина оборотних активів і на кінець 2023 р. вона склала 959512 тис. грн., величина необоротних активів щорічно зростала до 2022 р., протягом 2023 р. вона зменшилася на 274780 тис. грн. і склала 329144 тис. грн. Рівень оборотних активів перевищує рівень необоротних активів.

В складі необоротних активів невисокий рівень мають нематеріальні активи, значну величину мають основні засоби. Введення і вибуття нематеріальних активів і основних засобів ТОВ «МК «Галичина» представлено у таблицях 2.18 і 2.19 відповідно.

У складі нематеріальних активів значний рівень мають авторські права, величина яких за залишковою вартістю зросла з 1250 тис. грн. на кінець 2019 р. до 1635 тис. грн. на кінець 2022 р.

У складі основних засобів значний рівень мають машини, величина яких за залишковою вартістю зросла з 90706 тис. грн. на кінець 2019 р. до 113280 тис. грн. на кінець 2022 р. Залишкова вартість транспорту зменшилася з 74093 тис. грн. на кінець 2019 р. до 49148 тис. грн. на кінець 2022 р.

У складі оборотних активів найбільший рівень має дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги, яка зменшилася у 2020 р. на 9181 тис. грн., зросла у 2021 р. на 75013 тис. грн., збільшилася у 2022 р. на 15808 тис. грн., зросла у 2023 р. на 36122 тис. грн. та склала 333494 тис. грн.

Таблиця 2.18 – Аналіз надходження і вибуття нематеріальних активів підприємства

Показники	Авторські права	Інші нематеріальні активи	Разом
1	2	3	4
Первісна (переоцінена) вартість на 31.12.2019	1454	22	1476
Знос станом на 31.12.2019	204	16	220
Балансова вартість на 31.12.2019	1250	6	1256
Надійшло за 2020 р.	398	0	398
Вибуло за 2020 р.	0	0	0
Списано зносу у зв'язку з вибуттям за 2020 р.	0	0	0
Нараховано амортизації за 2020 р.	0	0	0
Первісна (переоцінена) вартість на 31.12.2020	1852	22	1874
Знос станом на 31.12.2020	428	16	444
Балансова вартість на 31.12.2020	1424	6	1430
Надійшло за 2021 р.	424	129	553
Вибуло за 2021 р.	0	129	129
Списано зносу у зв'язку з вибуттям за 2021 р.	0	44	44
Нараховано амортизації за 2021 р.	776	47	823
Первісна (переоцінена) вартість на 31.12.2021	2276	22	2298
Знос станом на 31.12.2021	1204	19	1223
Балансова вартість на 31.12.2021	1072	3	1075
Надійшло за 2022 р.	202	270	472
Переоцінка	973	380698	381671
Вибуло за 2022 р.	0	0	0
Списано зносу у зв'язку з вибуттям за 2022 р.	0	0	0
Нараховано амортизації за 2022 р.	574	7	581
Інші зміни первісної вартості	1743	44	1787
Інші зміни зносу	1705	26	1731
Первісна (переоцінена) вартість на 31.12.2022	1708	380946	382654
Знос станом на 31.12.2022	73	0	73
Балансова вартість на 31.12.2022	1635	380946	382581

Таблиця 2.19 – Аналіз надходження і вибуття основних засобів підприємства

Показники	Будівлі	Машини	Транспорт	Пристосування та приладдя	Незавершені капітальні інвестиції	Інші	Разом
1	2	3	4	5	6	7	8
Первісна (переоцінена) вартість на 31.12.20	1118	120528	110212	888	15920	43211	291877
Знос станом на 31.12.2020	42	29822	36119	400	0	31088	97471
Балансова вартість на 31.12.2020	1076	90706	74093	488	15920	12123	194406
Надійшло за 2021 р.	266	68405	14491	59	92632	17264	193117
Вибуло за 2021 р.	28	0	2827	0	103575	30547	136977
Списано зносу у зв'язку з вибуттям за 2021	10	0	2287	0	0	30547	32844
Нараховано амортизації за 2021 р.	100	29890	23698	129	0	6630	60447
Інші зміни за 2021 р.	0	0	0	40	0	1503	1543
Первісна (переоцінена) вартість на 31.12.21	1356	188933	121876	947	4977	29928	348017
Знос станом на 31.12.2021	132	59712	57530	569	0	8674	126617
Балансова вартість на 31.12.2021	1224	129221	64346	378	4977	21254	221400
Надійшло за 2022 р.	3034	23136	9266	0	42187	10015	87638
Вибуло за 2022 р.	0	887	0	105	45908	517	47417
Списано зносу у зв'язку з вибуттям за 2022	0	885	0	105	0	514	1504
Нараховано амортизації за 2022 р.	138	38790	24464	141	0	5387	68920
Інші зміни первісної вартості	0	285	0	0	0	-343	-58
Первісна (переоцінена) вартість на 31.12.22	4390	211182	131142	842	1256	39426	388238
Знос станом на 31.12.2022	270	97902	81994	605	0	13204	193975
Балансова вартість на 31.12.2022	4120	113280	49148	237	1256	26222	184263

Рівень запасів зростає щорічно: у 2020 р. на 57865 тис. грн., у 2021 р. на 65052 тис. грн., у 2022 р. на 88495 тис. грн., у 2023 р. на 134288 тис. грн.

Склад та структура запасів наведені у таблицях 2.20 і 2.21 відповідно.

Найбільшу величину мають виробничі запаси, їх питома вага зросла з 49,47% на кінець 2020 р. до 61,4 % на кінець 2021 р. та знизилася до 41,93 % на кінець 2023 р.

Питома вага готової продукції знизилася з 38,97 % на кінець 2020 р. до 30,55% на кінець 2022 р. і підвищилася до 54,85% на кінець 2023 р.

Таблиця 2.20 – Запаси на кінець року, тис. грн.

Показники	2020	2021	Відхил. 2021 від 2020	2022	Відхил. 2022 від 2021	2023	Відхил. 2023 від 2022
Виробничі запаси	71374	128533	57159	182168	53635	181169	-999
Готова продукція	56235	66956	10721	90993	24037	237037	146044
Товари	16675	13847	-2828	24670	10823	13913	-10757
Разом	144284	209336	65052	297831	88495	432119	134288

Таблиця 2.21 – Структура запасів на кінець року, %

Показники	2020	2021	Відхил. 2021 від 2020	2022	Відхил. 2022 від 2021	2023	Відхил. 2023 від 2022
Виробничі запаси	49,47	61,40	11,93	61,17	-0,23	41,93	-19,24
Готова продукція	38,97	31,98	-6,99	30,55	-1,43	54,85	24,30
Товари	11,56	6,62	-4,94	8,28	1,66	3,22	-5,06
Разом	100	100	0	100	0	100	0

Склад та структура виробничих запасів наведені у таблицях 2.22 і 2.23 відповідно.

Таблиця 2.22 – Виробничі запаси на кінець року, тис. грн.

Показники	2020	2021	Відхил. 2021 від 2020	2022	Відхил. 2022 від 2021
Сировина	67509	120532	53023	169908	49376
Паливо	1192	1271	79	4472	3201
Тара та тарні матеріали	1912	4861	2949	4115	-746
Будівельні матеріали	1	78	77	326	248
Запасні частини	622	598	-24	1267	669
Інші запаси	0	24	24	557	533
Напівфабрикати	0	958	958	883	-75
Малоцінні швидкозношувальні предмети	190	211	21	640	429
Разом	71426	128533	57107	182168	53635

Таблиця 2.23 – Структура виробничих запасів на кінець року, %

Показники	2020	2021	Відхил. 2021 від 2020	2022	Відхил. 2022 від 2021
Сировина	94,51	93,77	-0,74	93,27	-0,50
Паливо	1,67	0,99	-0,68	2,45	1,46
Тара та тарні матеріали	2,68	3,78	1,10	2,26	-1,52
Будівельні матеріали	0,00	0,06	0,06	0,18	0,12
Запасні частини	0,87	0,47	-0,40	0,70	0,23
Інші запаси	0,00	0,02	0,02	0,31	0,29
Напівфабрикати	0	0,75	0,75	0,48	-0,27
Малоцінні швидкозношувальні предмети	0,27	0,16	-0,11	0,35	0,19
Разом	100	100	0	100	0

Величина виробничих запасів зросла у 2021 р. на 57107 тис. грн. і в 2022 р. на 53635 тис. грн. В складі виробничих запасів найбільшу величину і питому вагу має сировина. Протягом 2021 р. запаси сировини зросли на 53023 тис. грн., протягом 2022 р зросли на 49376 тис. грн. Питома вага сировини в виробничих запасах знизилася з 94,51 % на кінець 2020 р. до 93,27 % на кінець 2022 р.

2.5 Аналіз фінансового стану ТОВ «МК «Галичина»

На основі даних балансу ТОВ «МК «Галичина» проведемо оцінку фінансового стану підприємства на основі розрахунку основних показників фінансової стійкості (коефіцієнтів незалежності, фінансової стабільності, заборгованості) і ліквідності (коефіцієнтів абсолютної, швидкої і загальної ліквідності).

Основні показники фінансового стану підприємства представлені у таблиці 2.24.

Коефіцієнт фінансової автономії розраховується відношенням власного капіталу до валюти балансу (нормативне значення $> 0,5$). Коефіцієнт фінансової стабільності розраховується відношенням власного капіталу до позикового (нормативне значення > 1). Коефіцієнт заборгованості розраховується відношенням позикового капіталу до власного (нормативне значення < 1).

Коефіцієнт абсолютної ліквідності розраховується відношенням грошових коштів до поточних зобов'язань (нормативне значення $> 0,2$). Коефіцієнт швидкої ліквідності розраховується відношенням оборотних активів за вирахуванням запасів до поточних зобов'язань (нормативне значення > 1). Коефіцієнт поточної ліквідності розраховується відношенням оборотних активів до поточних зобов'язань (нормативне значення > 2).

У ТОВ «МК «Галичина» до кінця 2021 р. спостерігалися дуже низькі значення коефіцієнтів фінансової автономії та фінансової стабільності, занадто високі значення коефіцієнта заборгованості через те, що на підприємстві була дуже низька питома вага власного капіталу (6,4 %). До кінця 2022 р. частка власного капіталу зросла до 0,341 (34,1 %), а до кінця 2023 р. вона зросла ще більше – до 0,406 (40,6 %), коефіцієнти фінансової автономії та фінансової стабільності підвищилися, а коефіцієнт заборгованості знизився, проте вони не досягли нормативних значень, що свідчить про не високу фінансову стійкість підприємства.

Таблиця 2.24 – Показники фінансового стану підприємства на кінець року

Показники	2019 р.	2020 р.	Відхил. 2020 від 2019	2021 р.	Відхил. 2021 від 2020	2022 р.	Відхил. 2022 від 2021	2023 р.	Відхил. 2023 від 2022
1. Коефіцієнт фінансової автономії	0,043	0,056	0,013	0,064	0,008	0,341	0,277	0,406	0,065
2. Коефіцієнт фінансової стабільності	0,045	0,060	0,015	0,068	0,008	0,517	0,449	0,682	0,165
3. Коефіцієнт заборгованості	22,460	16,764	-5,696	14,663	-2,101	1,933	-12,73	1,466	-0,467
4. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,133	0,147	0,014	0,058	-0,089	0,156	0,098	0,204	0,048
5. Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,617	0,544	-0,073	0,505	-0,039	0,547	0,042	0,784	0,237
6. Коефіцієнт поточної ліквідності	0,788	0,783	-0,005	0,788	0,005	0,902	0,114	1,426	0,524
7. Частка оборотних коштів у активах	0,724	0,707	-0,017	0,723	0,016	0,556	-0,167	0,745	0,189
8. Частка запасів у поточних активах	0,216	0,304	0,088	0,359	0,055	0,393	0,034	0,450	0,057

Коефіцієнт абсолютної ліквідності хоч і знижувався у 2021 р. на 0,089, проте протягом 2022 р. він зріс на 0,098 і досяг рівня 0,156, а протягом 2023 р. він підвищився на 0,048 і досяг рівня 0,204, що вище нормативного значення. Коефіцієнти швидкої і поточної ліквідності менше нормативних значень у всі досліджувані роки, що свідчить про низьку ліквідність підприємства. Частка оборотних коштів у активах знижувалася протягом 2020 р. і 2022 р. і на кінець 2022 р. склала 0,556, у 2023 р. вона підвищилася на 0,189 та вклала 0,745. Частка запасів у поточних активах щорічно зростала і на кінець 2023 р. склала 0,45.

Таким чином, показники фінансової стійкості і ліквідності ТОВ «МК «Галичина» низькі. Підприємство має незадовільний фінансовий стан.

2.6 Аналіз придатності, руху і використання основних засобів

Одним з факторів ефективної діяльності підприємства є забезпеченість основними засобами, в першу чергу машинами та обладнанням. Вартість придбання основних засобів фіксується як первісна та з таким формулюванням і записується у балансі підприємства.

Також в балансі наводяться величина зносу основних засобів та їх залишкова вартість, що є різницею між первісною вартістю та зносом. Чим вищий рівень зносу, тим менше ступінь придатності основних засобів.

Аналіз первісної, залишкової вартості і зносу основних засобів ТОВ «МК «Галичина» на кінець року наведено в таблиці 2.25.

Динаміка зносу основних засобів представлена на рисунку 2.7.

Динаміка залишкової вартості основних засобів представлена на рисунку 2.8.

Первісна вартість основних засобів щорічно зростала, залишкова вартість зростала до кінця 2021 р., у 2022 р. знизилася на 23416 тис. грн., у 2023 р. зросла на 63254 тис. грн.

Таблиця 2.25 – Аналіз первісної, залишкової вартості і зносу основних засобів підприємства на кінець року

Найменування показника	2019	2020	Відх. 2020 від 2019	2021	Відх. 2021 від 2020	2022	Відх. 2022 від 2021	2023	Відх. 2023 від 2022
Первісна вартість основних засобів, тис. грн	176408	275957	99549	343040	67083	386982	43942	510141	123159
Залишкова вартість основних засобів, тис. грн.	150699	178486	27787	216423	37937	193007	-23416	256261	63254
Знос, тис. грн.	25709	97471	71762	126617	29146	193975	67358	253880	59905
% зносу основних засобів	14,57	35,32	20,75	36,91	1,59	50,13	13,21	49,77	-0,36

Відсоток зносу основних засобів протягом 2020 р. зріс на 20,75 %, протягом 2021 р. зріс на 1,59 %, протягом 2022 р. підвищився на 13,21 %, протягом 2023 р. зменшився на 0,36 %.

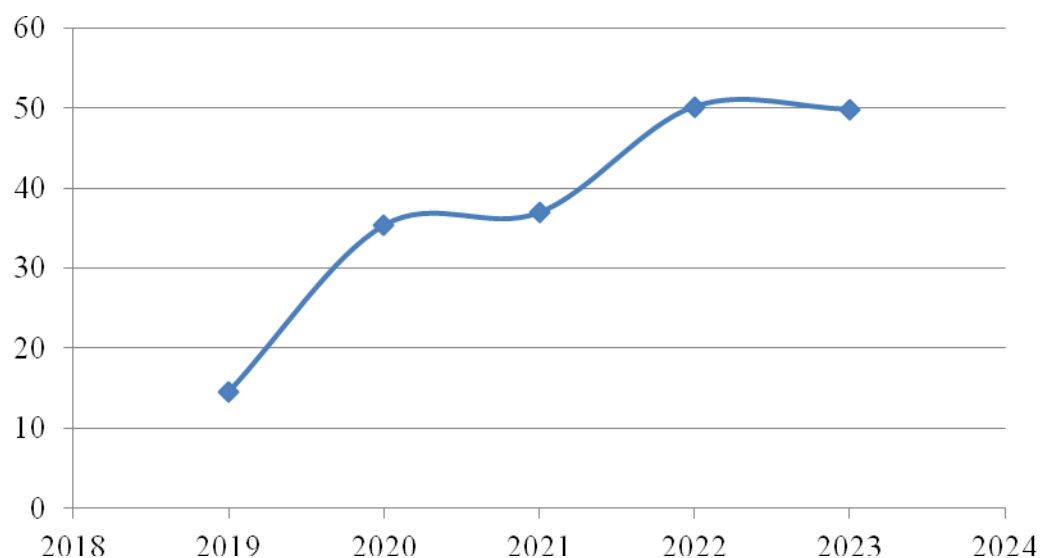

Рисунок 2.7 – Динаміка зносу основних засобів на кінець року, %

Таким чином, знос основних засобів зріс з 14,57 % на кінець 2019 р. до 50,13 % на кінець 2022 р. та знизився до 49,77 % на кінець 2023 р.

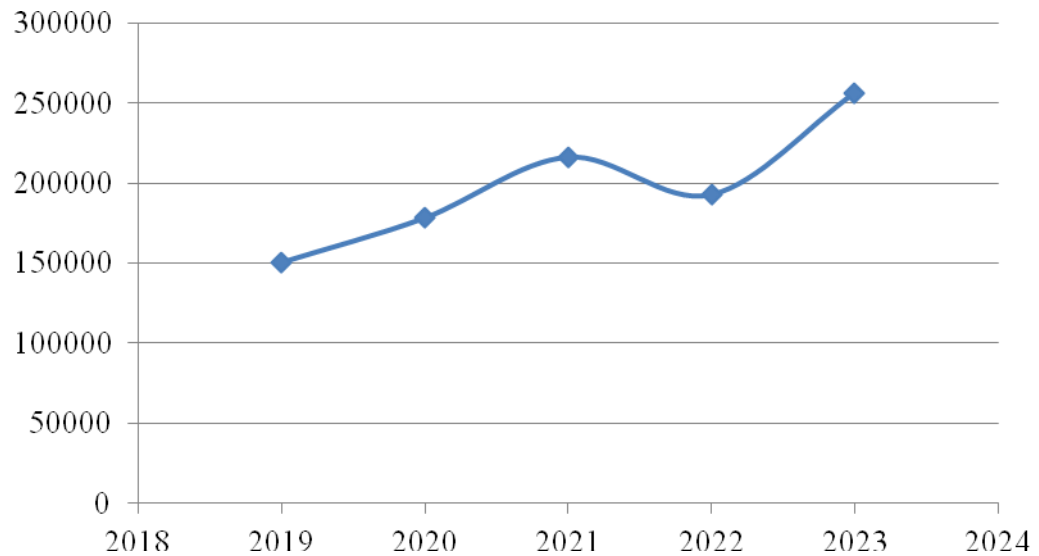

Рисунок 2.8 – Динаміка залишкової вартості основних засобів на кінець року, тис. грн.

До 2022 р. прослідковується негативна динаміка для підприємства, яка показує, що основні засоби оновлюються повільними темпами, а їх знос зростає швидкими темпами. Але у 2023 р. відбулися позитивні зрушення щодо оновлення основних засобів – підвищилася їх первісна і залишкова вартість та знизився знос. Тому ТОВ «МК «Галичина» слід продовжувати роботу по оновленню основних засобів підприємства.

На скільки активно вводяться нові основні засоби, виводяться застарілі, проаналізуємо, оцінивши показники руху основних засобів.

Основними характеристиками руху основних засобів є коефіцієнти оновлення і вибуття. Коефіцієнт оновлення характеризує частку нових, введених в експлуатацію у звітному періоді основних засобів у складі усіх основних засобів, наявних на кінець звітного періоду. Коефіцієнт оновлення розраховується за формулою:

$$K_o = \Phi_n / \Phi_k \cdot 100 \quad (2.1)$$

де Φ_n – сума нових основних фондів за первісною вартістю, що введені в експлуатацію у звітному періоді, тис. грн.;

Φ_k – сума основних фондів за первісною вартістю на кінець звітного періоду, тис. грн.

Коефіцієнт вибуття основних засобів показує, яка частка основних засобів, наявних на початок звітного періоду, вибула за цей період унаслідок старіння та зносу, розраховується за формулою:

$$K_v = \Phi_v / \Phi_n \cdot 100 \quad (2.2)$$

де Φ_v – сума основних засобів, що вибувають у звітному періоді внаслідок старіння та зносу, тис. грн.;

Φ_n – сума основних засобів на початок звітного періоду, тис. грн.

Враховуючи, що на початок 2019 р. первісна вартість основних засобів складала 75173 тис. грн., розраховуємо показники руху основних засобів ТОВ «МК «Галичина».

Результати розрахунку коефіцієнтів оновлення і вибуття основних засобів ТОВ «МК «Галичина» представлені у таблиці 2.26.

Таблиця 2.26 – Аналіз коефіцієнтів оновлення і вибуття основних засобів підприємства

Найменування показника	2019	2020	Відх. 2020 від 2019	2021	Відх. 2021 від 2020	2022	Відх. 2022 від 2021
Первісна вартість основних засобів на кінець року, тис. грн	176408	275957	99549	343040	67083	386982	43942
Надійшло основних засобів, тис. грн.	101329	66568	-34761	193117	126549	87638	-105479
Вибуло основних засобів, тис. грн.	94	955	861	136977	136022	47417	-89560
Коефіцієнт оновлення, %	57,44	24,12	-33,32	56,30	32,17	22,65	-33,65
Коефіцієнт вибуття, %	0,13	0,54	0,42	49,64	49,10	13,82	-35,81

Зниження коефіцієнту оновлення основних засобів спостерігалось у 2020 р. (на 33,32 %) і в 2022 р. (на 33,65 %). У всі роки коефіцієнти вибуття менші, ніж коефіцієнти оновлення.

Склад і структура основних засобів ТОВ «МК «Галичина» за залишковою вартістю представлені в таблицях 2.27 і 2.28.

Таблиця 2.27 – Основні засоби на кінець року, тис. грн.

Показники	2020	2021	Відхил. 2021 від 2020	2022	Відхил. 2022 від 2021
Будівлі	1076	1224	148	4120	2896
Машини та обладнання	90706	129221	38515	113280	-15941
Транспортні засоби (автомобілі)	74093	64346	-9747	49148	-15198
Пристосування та приладдя	488	378	-110	237	-141
Інші основні засоби	12123	21254	9131	26222	4968
Разом	178486	216423	37937	193007	-23416

Таблиця 2.28 – Структура основних засобів на кінець року, %

Показники	2020	2021	Відхил. 2021 від 2020	2022	Відхил. 2022 від 2021
Будівлі	0,61	0,57	-0,04	2,14	1,57
Машини та обладнання	50,82	59,71	8,89	58,69	-1,02
Транспортні засоби (автомобілі)	41,51	29,73	-11,78	25,46	-4,27
Пристосування та приладдя	0,27	0,17	-0,10	0,12	-0,05
Інші основні засоби	6,79	9,82	3,03	13,59	3,77
Разом	100	100	0	100	0

Сумарна вартість всіх основних засобів зросла у 2021 р. на 37937 тис. грн., у 2022 р. знизилася на 23416 тис. грн. Вартість будівель і інших основних засобів щорічно зростала. Вартість машин та обладнання зростала до 2021 р., у 2022 р. вона знизилася на 15941 тис. грн. Вартість транспортних засобів (автомобілів) і пристосування та приладдя знижувалася у 2021 р. і в 2022 р. Позитивним є високий рівень активної частини залишкової вартості основних засобів ТОВ «МК «Галичина» – машин та обладнання і транспортних засобів.

Найбільшу питому вагу мають машини та обладнання. Їх питома вага зросла у 2021 р. на 8,89 %, у 2022 р. знизилася на 1,02 % і на кінець 2022 р. склала 58,69 %. Питома вага транспортних засобів зменшилася з 41,51 % на кінець 2020 р. до 25,46 % на кінець 2022 р. Питома вага активної частини основних засобів ТОВ «МК «Галичина» на кінець 2022 р. склала 79,15 %.

Ефективність використання основних засобів підприємства оцінюється за допомогою низки показників, основними з яких є: фондovіддача; фондомісткість; фондоозброєність.

Фондовіддача показує скільки отримано гривень продукції з кожної гривні, вкладеної в основні засоби. Показник фондovіддачі розраховується за формулою:

$$f_B = \frac{PP}{\Phi} \quad (2.3)$$

де PP – реалізована продукція, тис. грн.;

Φ – середньорічна вартість основних засобів (або активної частини основних засобів), тис. грн.

Оберненим показником до фондovіддачі є фондомісткість. Фондомісткість показує скільки приходиться гривень, вкладених в основні засоби на кожну гривню, отриману від реалізації продукції. Показник фондомісткості розраховується за формулою:

$$f_M = \frac{\Phi}{PP} \quad (2.4)$$

Ще одним узагальнюючим показником використання основних засобів є фондоозброєність праці робітників (працівників). Чим вищий рівень озброєності робітників основними засобами, тим вища їх продуктивність праці, тим більше можна виробити продукції за певний період часу при незмінній чисельності робітників. Показник фондоозброєності праці робітників розраховується за формулою:

$$f_{озб} = \frac{\Phi}{Ч_p} \quad (2.5)$$

де $Ч_p$ – середньооблікова чисельність робітників (або працівників), осіб.

Результати аналізу показників ефективності використання основних засобів ТОВ «МК «Галичина» наведено в таблиці 2.29.

Динаміка фондovіддачі представлена на рисунку 2.10.

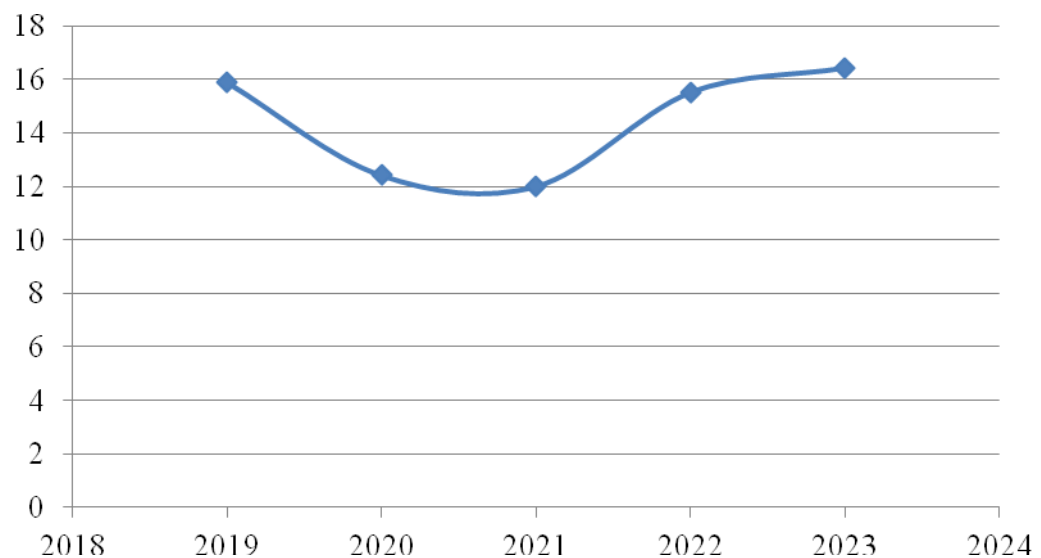

Рисунок 2.9 – Динаміка фондovіддачі, грн./грн.

Зменшення фондovіддачі у 2020 р. на 3,48 грн./грн. і в 2021 р. на 0,416 грн./грн. пов'язане зі зростанням середньорічної вартості основних засобів. Позитивним є зростання фондovіддачі у 2022 р. на 3,512 грн./грн. і зниження фондомісткості на 0,019 грн./грн. та зростання фондovіддачі у 2023 р. на 0,917 грн./грн. і зниження фондомісткості на 0,003 грн./грн., яке відбулося внаслідок збільшення чистого доходу підприємства і свідчить про підвищення ефективності використання основних засобів.

Фондовіддача активної частини основних засобів зменшувалася у 2020 р. на 3,09 грн./грн. внаслідок збільшення середньорічної вартості активної частини основних засобів, у 2021 р., у 2022 р. і в 2023 р. зростала на 0,12 грн./грн. і на 4,617 грн./грн., 1,044 грн./грн. відповідно внаслідок підвищення чистого доходу від реалізації продукції.

Таблиця 2.29 – Аналіз ефективності використання основних засобів підприємства

Найменування показника	2019	2020	Відхил. 2020 від 2019	2021	Відхил. 2021 від 2020	2022	Відхил. 2022 від 2021	2023	Відхил. 2023 від 2022
1. Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	1724725	2043262	318537	2369061	325799	3175091	806030	3690164	515073
2. Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	108511	164592,5	56081,5	197454,5	32862	204715	7260,5	224634	19919
3. Середньорічна вартість активної частини основних засобів, тис. грн.	106521,5	155966,5	49445	179183	23216,5	177997,5	-1185,5	195432	17434,5
4. Середньооблікова чисельність працівників, осіб	1338	1461	123	1470	9	1479	9	1483	4
6. Фондовіддача, грн./грн.	15,894	12,414	-3,480	11,998	-0,416	15,510	3,512	16,427	0,917
7. Фондомісткість, грн./грн.	0,063	0,081	0,018	0,083	0,002	0,064	-0,019	0,061	-0,003
8. Фондовіддача активної частини основних засобів, грн./грн.	16,191	13,101	-3,090	13,221	0,120	17,838	4,617	18,882	1,044
9. Фондоозброєність праці працівників, тис. грн/особу	81,099	112,657	31,558	134,323	21,666	138,414	4,091	151,473	13,059

Динаміка фондівдачі активної частини основних засобів представлена на рисунку 2.10.

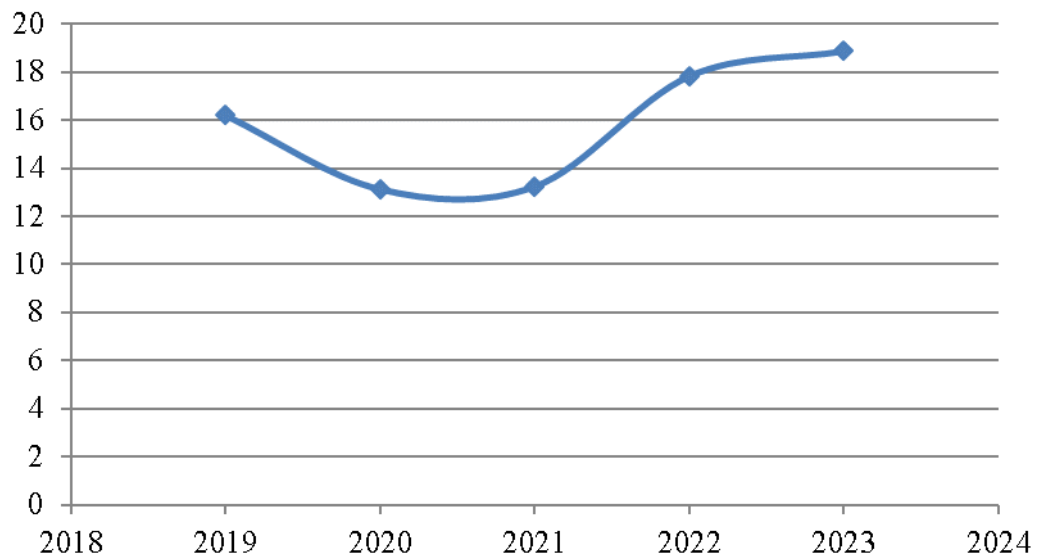

Рисунок 2.10 – Динаміка фондівдачі активної частини основних засобів, грн./грн.

Фондоозброєність праці працівників підвищувалася щорічно через зростання середньорічної вартості основних засобів і досягла у 2023 р. рівня 151,473 тис. грн./особу. Динаміка фондоозброєності праці працівників ТОВ «МК «Галичина» представлена на рисунку 2.11.

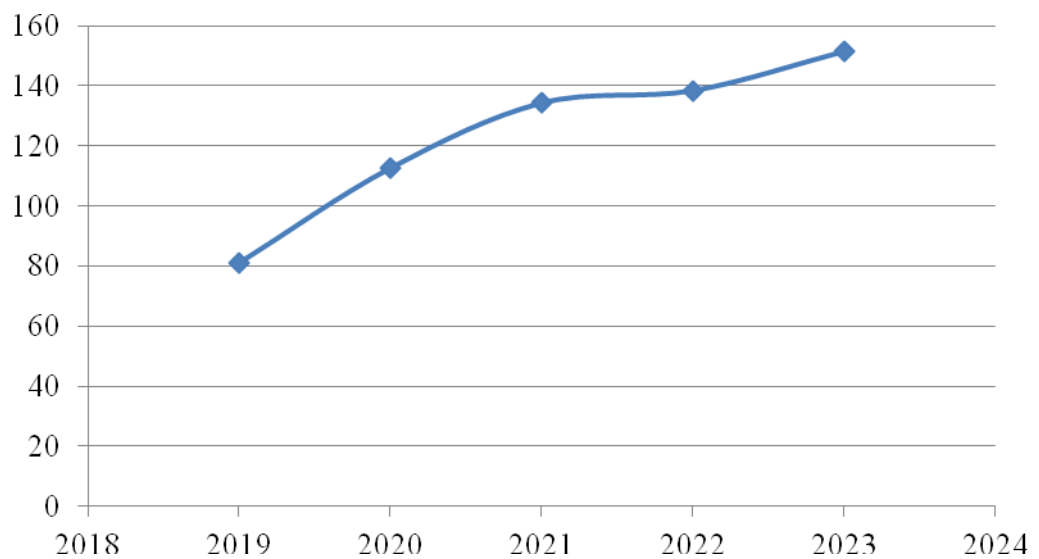

Рисунок 2.11 – Динаміка фондоозброєності праці працівників, тис. грн./особу

Фондоозброєність праці працівників виявляє чітку тенденцію до зростання, яка викликана збільшенням середньорічної вартості основних засобів.

Таким чином, середньорічна залишкова вартість основних засобів ТОВ «МК «Галичина» щорічно зростала, вартість її активної частини збільшувалася до 2021 р., у 2022 р. знизилася та підвищилася у 2023 р. Ефективність використання основних засобів підприємства у 2022-2023 рр. підвищилася.

2.7 Аналіз використання оборотних активів підприємства

Аналіз ефективності використання оборотних активів ТОВ «МК «Галичина», здійснений шляхом оцінки динаміки коефіцієнтів оборотності та термінів одного обороту, представлений у таблиці 2.30.

Середньорічна величина оборотних активів зростала щорічно з 363680 тис. грн. у 2019 р. до 858233,5 тис. грн. у 2023 р., запасів – з 99700 тис. грн. у 2019 р. до 364975 тис. грн. у 2023 р. Коефіцієнт оборотності оборотних активів зменшувався у 2020 р. на 0,063 оберти і в 2021 р. на 0,194 оберти внаслідок зростання середньорічної вартості оборотних активів, а у 2022 р. підвищився на 0,257 оберти внаслідок збільшення чистого доходу від реалізації продукції, у 2023 р. знизився на 0,442 оберти внаслідок зростання середньорічної вартості оборотних активів. Термін обороту оборотних активів зростав у 2020 р. на 1 день, у 2021 р. – на 3 дні, а у 2022 р. знизився на 4 дні та у 2023 р. підвищився на 8 днів. Коефіцієнт оборотності запасів збільшився у 2020 р. на 0,755 оберти внаслідок зростання собівартості реалізованої продукції підприємства, а в 2021 р., у 2022 р. та у 2023 р. знижувався на 2,091 оберти, на 2,418 оберти та на 1,636 оберти відповідно внаслідок зростання середньорічної вартості запасів. Термін обороту запасів зменшився у 2020 р. на 2 дні, у 2021 р. зріс на 5 днів, у 2022 р. збільшився на 8 днів, у 2023 р. підвищився на 9 днів.

Таблиця 2.30 – Аналіз ефективності використання оборотних активів підприємства

Показники	2019	2020	Відхил. 2020 від 2019	2021	Відхил. 2021 від 2020	2022	Відхил. 2022 від 2021	2023	Відхил. 2023 від 2022
1. Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	1724725	2043262	318537	2369061	325799	3175091	806030	3690164	515073
2. Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	1292195	1582203	290008	2055421	473218	2334666	279245	2763350	428684
3. Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн.	363680	436652	72972	528207,5	91555,5	669638	141430,5	858233,5	188595,5
4. Середньорічна вартість запасів, тис. грн.	99700	115351,5	15651,5	176810	61458,5	253583,5	76773,5	364975	111391,5
5. Коефіцієнт оборотності оборотних активів, оберти	4,742	4,679	-0,063	4,485	-0,194	4,742	0,257	4,300	-0,442
6. Термін обороту оборотних активів, дні	76	77	1	80	3	76	-4	84	8
7. Коефіцієнт оборотності запасів, оберти	12,961	13,716	0,755	11,625	-2,091	9,207	-2,418	7,571	-1,636
8. Термін обороту запасів, дні	28	26	-2	31	5	39	8	48	9

Динаміка коефіцієнта оборотності оборотних активів представлена на рисунку 2.12.

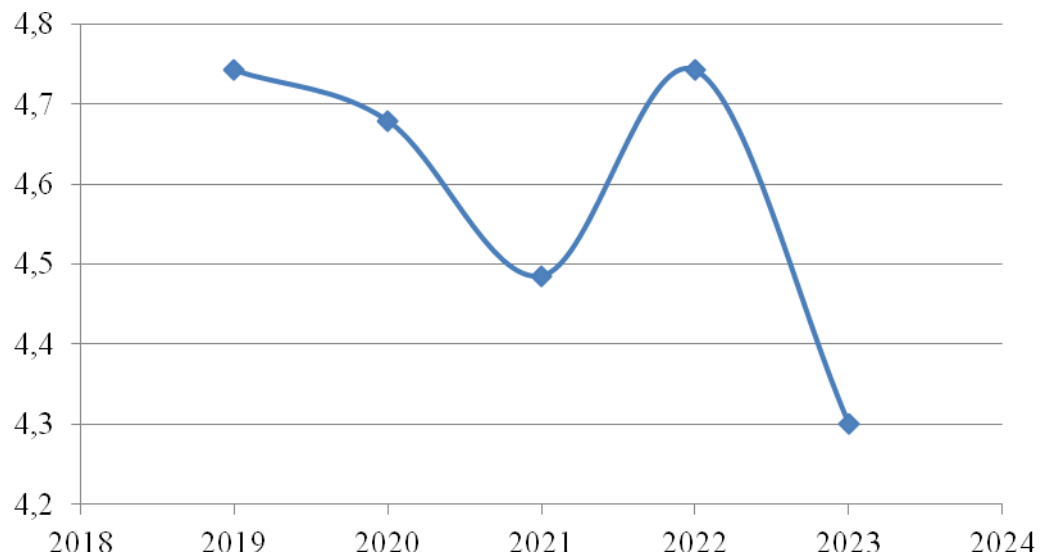

Рисунок 2.12 – Динаміка коефіцієнта оборотності оборотних активів, оберти

Таким чином, у 2023 р. знизилася ефективність використання оборотних активів ТОВ «МК «Галичина».

3 ОБҐРУНТУВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РІШЕНЬ У СФЕРІ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЯМИ ТОВ «МОЛОЧНА КОМПАНІЯ «ГАЛИЧИНА»

3.1 Дослідження доцільності випуску нових видів продукції підприємства

ТОВ «МК «Галичина», випускає різні види молочної продукції, намагається задовольнити вимоги споживачів з різноманітними потребами, перевагами і смаками. Так, для людей, що піклуються про своє здоров'я підприємство виготовляє йогурти з чистого молока з заквасками, які містять живі культури та бактерії. Для споживачів, що не вживають солодку продукцію через впадіння або захворювання на цукровий діабет, виготовляються карпатські йогурти без цукру. Для людей з непереносимістю лактози підприємство виготовляє безлактозні молочні продукти. Для поціновувачів смаку пропонуються йогурти з наповнювачами вишня, злаки, малина, полуниця, чорниця окремо або з їх поєднанням, а також екзотичні йогурти зі смаками екзотичних фруктів манго, ананас, маракуйя, папайя та їх поєднанням. Підприємство також задовольняє потреби споживачів з різними перевагами щодо жирності продукції, виготовляючи кефіри, йогурти, сир з різним вмістом жиру та нежирні, також сметану, вершки, масло різної жирності. Підлаштовуючись під запити споживачів щодо зручності вживання продуктів підприємство виготовляє модні, сучасні українські молочні продукти в зручному для вживання фасуванні, які зручно брати з собою в дорогу, зокрема наприклад питний кефір, ложковий кефір.

Проаналізувавши асортимент продукції підприємства, дійшли до висновку, що недостатньо задовольняються потреби дитячої спільноти. Діти можуть вживати і молоко, і кефіри, і йогурти, але це все напої. До чаю можна вживати сир, але дітям навряд це буде до смаку. Тому пропонуємо

реалізувати інвестиційний проєкт з виготовлення дитячих солодких сирків. В якості наповнювачів можна запропонувати традиційні ягоди полуниця, вишня, малина, чорниця та їх комбінації і екзотичні фрукти манго, ананас, маракуйя, папайя та їх комбінації. Сиркові продукти харчування багаті вітамінами і легкозасвоюваним білком, практично не викликають алергічних реакцій. Білок, що міститься у складі сиркових продуктів, є основним матеріалом для формування нових клітин, м'язових волокон, ферментів та імунних тіл. Крім цього, сирок дитячий позитивно впливає на роботу шлунково-кишкового тракту, а саме: покращує перистальтику кишківника, підвищує апетит, наповнює кишечник корисними бактеріями та відновлює мікрофлору, зміцнює імунну систему. Сирки дитячі є джерелом білка, який, потрапляючи в організм, розщеплюються на амінокислоти. Рідкісні з них – триптофан та метіонін – присутні саме у сирі. Вони необхідні для формування кісткових та зубних тканин, що особливо важливо у період швидкого росту та розвитку організму.

Незважаючи на те, що на вітчизняному ринку молочної продукції представлений певний вибір солодких сирочків різними підприємствами під різноманітними торговими марками, але завдяки високій якості, високим цілющим властивостям, корисності для здоров'я молочної продукції торгової марки «Галичина», і солодкі сирки, ми впевнені, будуть користуватися не аби яким попитом і витримають конкуренцію на вітчизняному ринку. Тим більше, що у ТОВ «МК «Галичина» вже є досвід виготовлення продукції для конкретних споживачів зі специфічними смаками. Наприклад 2018 рік ознаменувався виготовленням новинки густих йогуртів з наповнювачами гарбуз, гранола, кефіру «Духмяні трави» з карпатськими травами, який заспокоює та дарує міцний сон, кефіру «Клітковина – зерна льону», який дарує красу. Для поціновувачів шоколаду у 2019 р. ТОВ «МК «Галичина» випустила новий йогурт «Страчателла» з додаванням шоколадних крихт, а у 2020 р. ТОВ «МК «Галичина» спеціальне молоко для барист «Barista Milk». «Barista Milk» – це ексклюзив спеціально для закладів HoReCa, ідеальний

продукт для приготування холодної та гарячої кави, а завдяки оптимальному вмісту білку якнайкраще підходить для митців лате-арту.

Добре знаючи технологію виготовлення корисних йогуртів, кефірів на заквасках, які містять живі культури та бактерії, підприємству ТОВ «МК «Галичина» буде під силу запровадити виробництво корисних солодких сирків для дітей. Так як ТОВ «МК «Галичина» вже не один рік тішить своїх споживачів йогуртами зі смаками традиційних ягід полуниця, вишня, малина, чорниця та екзотичних фруктів манго, ананас, маракуйя, папайя, і ці йогурти прийшлися до смаку великій кількості споживачів та користуються значним попитом, то й сирки дитячі солодкі з різноманітними наповнювачами, завдяки високій якості та гарним смаковим властивостям знайдуть своїх поціновувачів та займуть достойну нішу ринку молочної продукції.

3.2 Обґрунтування інвестиційного проєкту випуску нових видів продукції ТОВ «МК «Галичина»

Проаналізувавши доцільність випуску нових видів продукції у ТОВ «МК «Галичина» пропонуємо реалізувати інвестиційний проєкт з виробництва нових видів продукції – дитячих солодких сирків зі смаками традиційних ягід полуниця, вишня, малина, чорниця та їх комбінацій і дитячих солодких сирків зі смаками екзотичних фруктів манго, ананас, маракуйя, папайя та їх комбінацій. Пропонується виготовляти сирки середньої жирності 5 %.

Цінністю цих сирків буде високий відсоток сиру кисломолочного так необхідного дітям, виготовленого на високоякісних заквасках (до 85 %), а для надання гарних смакових якостей слід додати наповнювач. Для сирків зі смаками традиційних ягід це буде наповнювач ягідний пастеризований, для сирків зі смаками екзотичних фруктів це буде фруктовий пастеризований наповнювач (до 15 %). Наприклад, до складу наповнювача ягідного пастеризованого «Полуниця» ввійде цукор або фруктоза, питна вода, пюре

полуничне концентроване, сік полуниці відновлений, загущувач – пектин, натуральний ароматизатор полуниці, сік лимонний концентрований, регулятор кислотності цитрат кальцію. Для інших наповнювачів використовуватимуться відповідні пюре та ароматизатори відповідних ягід чи фруктів.

Ще однією перевагою цих сирків є зручна упаковка – стаканчик місткістю 105 грамів.

Ціна дитячих солодких сирків 100 г зі смаками традиційних ягід полуниця, вишня, малина, чорниця та їх комбінацій 22 грн. і дитячих солодких сирків 100 г зі смаками екзотичних фруктів манго, ананас, маракуйя, папайя та їх комбінацій 27,5 грн. Щорічне зростання ціни прогнозується 5 %, собівартості 4 %.

Підприємству слід буде придбати обладнання та встановити 2 технологічні лінії: одну – з виробництва дитячих солодких сирків зі смаками традиційних ягід полуниця, вишня, малина, чорниця та їх комбінацій і другу – з виробництва дитячих солодких сирків зі смаками екзотичних фруктів манго, ананас, маракуйя, папайя та їх комбінацій.

Разом вартість двох технологічних ліній з складе 18850 тис. грн., монтаж та налагодження становитиме 2 % від їх вартості.

Інвестиції у виробництво нових видів продукції – сирків дитячих солодких складуть:

$$I_0 = 18850 + 18850 \cdot 0,02 = 19227 \text{ тис. грн.}$$

З урахуванням прогнозованого терміну служби обладнання 10 років щорічні амортизаційні відрахування складуть:

$$A = 19227 / 10 = 1922,7 \text{ тис. грн.}$$

Також для обслуговування цих виробничих ліній слід буде прийняти на роботу на підприємство 12 робітників.

Проект розрахований на 4 роки. Кількість виготовлених дитячих солодких сирків зі смаками традиційних ягід полуниця, вишня, малина, чорниця та їх комбінацій вже в перший рік реалізації проекту складе 1600

тис. шт. або 160 тон на рік; кількість виготовлених дитячих солодких сирків зі смаками екзотичних фруктів манго, ананас, маракуйя, папайя та їх комбінацій вже в перший рік реалізації проєкту складе 1200 тис. шт. або 120 тон на рік. Зі зростанням популярності продукції серед споживачів прогнозується щорічне збільшення обсягів реалізації дитячих сирків на 2 %. Прогнозується середнє зростання цін на сирки 5 % за рік, собівартості 4 % за рік. Ставка податку на прибуток 18 %. Ставка дисконту 20 %. Фінансування інвестиційного проєкту передбачається за рахунок власних коштів.

Прибуток від реалізації дитячих солодких сирків зі смаками традиційних ягід полуниця, вишня, малина, чорниця та їх комбінацій представлено у таблиці 3.1.

Прибуток від реалізації дитячих солодких сирків зі смаками екзотичних фруктів манго, ананас, маракуйя, папайя та їх комбінацій представлено у таблиці 3.2.

Таблиця 3.1 – Прибуток від реалізації дитячих солодких сирків зі смаками традиційних ягід полуниця, вишня, малина, чорниця та їх комбінацій

Показники	1 рік	2 рік	3 рік	4 рік
Обсяг виробництва солодких сирків зі смаками традиційних ягід, тис. шт.	1600	1632,00	1664,640	1697,933
Ціна солодкого сирку зі смаком традиційних ягід, грн./шт.	22	23,1	24,25	25,46
Собівартість солодкого сирку зі смаком традиційних ягід, грн./шт.	18,5	19,24	20,01	20,81
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	35200	37699,2	40367,52	43229,374
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	29600	31399,68	33308,781	35333,958
Прибуток, тис. грн.	5600	6299,52	7058,739	7895,416

Таблиця 3.2 – Прибуток від реалізації дитячих солодких сирків зі смаками екзотичних фруктів манго, ананас, маракуйя, папайя та їх комбінацій

Показники	1 рік	2 рік	3 рік	4 рік
Обсяг виробництва солодких сирків зі смаками екзотичних фруктів, тис. шт.	1200	1224	1248,48	1273,45
Ціна солодкого сирку зі смаком екзотичних фруктів, грн./шт.	27,5	28,87	30,31	31,82
Собівартість солодкого сирку зі смаком екзотичних фруктів, грн./шт.	23,4	24,34	25,31	26,32
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	33000	35336,88	37841,429	40521,179
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	28080	29792,16	31599,029	33517,204
Прибуток, тис. грн.	4920	5544,72	6242,400	7003,975

Для оцінки ефективності проекту в часі застосуємо критерій чистої приведеної вартості (*NPV*) – чистий приведений (дисконтований) дохід (*ЧДД*). Це показник цінності проекту, який визначається як сума дисконтованих значень надходжень – грошових потоків Q_t , що одержуються в кожному році протягом терміну життя проекту за вирахуванням інвестицій I_0 . Приведення виконується до розрахункового початку проекту за формулою:

$$\text{ЧДД} = -I_0 + \sum_{t=1}^n \frac{Q_t}{(1+E)^t} \quad (3.1)$$

де Q_t – грошовий потік t -го року, тис. грн.;

n – кількість років проекту, роки;

E – ставка дисконту;

I_0 – інвестиції, тис. грн.

Сукупні доходи, витрати, прибутки, грошові потоки від реалізаціе проекту за роками представлено у таблиці 3.3.

Таблиця 3.3 – Сукупні доходи, витрати, прибутки, грошові потоки від реалізації проєкту за роками, тис. грн.

Показники	Роки				
	0	1	2	3	4
Інвестиції	19227				
Доходи		68200	73036,08	78208,949	83750,553
Витрати		57680	61191,84	64907,810	68851,162
Прибуток		10520	11844,24	13301,139	14899,391
Прибуток після оподаткування		8626,4	9712,277	10906,934	12217,500
Амортизація		1922,7	1922,7	1922,7	1922,7
Чистий грошовий потік		10549,1	11634,977	12829,634	14140,2
Дисконтований грошовий потік		8790,917	8079,845	7424,557	6819,155
Кумулятивний дисконтований грошовий потік		8791	16871	24295	31114
Акумуляований дисконтований грошовий потік	-19227	-10436	-2356	5068	11887
Сукупний дисконтований грошовий потік		31114			
Чистий дисконтований дохід		11887			

Визначимо за допомогою NPV-методу чисту теперішню вартість інвестиційного проєкту (*NPV*) – чистий приведений (дисконтований) дохід (*ЧДД*):

$$\text{ЧДД} = -19227 + \frac{10549,1}{(1+0,2)^1} + \frac{11634,977}{(1+0,2)^2} + \frac{12829,634}{(1+0,2)^3} + \frac{14140,2}{(1+0,2)^4} = 11887 \text{ тис.грн.}$$

$$\text{ЧДД} = -19227 + 31114 = 11887 \text{ тис. грн.}$$

Так як чистий приведений дохід становить 11887 тис. грн., тобто, так як $ЧДД > 0$, то проєкт слід прийняти.

Розрахуємо індекс прибутковості за формулою:

$$IP = \sum_{t=1}^n \frac{Q_t}{(1+E)^t} / I_0 \quad (3.2)$$

Очевидно, що $IP = 31114 / 19227 = 1,62$, тобто $IP > 1$, відповідно проєкт варто прийняти. На 1 грн. вкладених коштів приходиться 1,62 грн. приведенного доходу.

Розрахунок дисконтованого терміну окупності інвестицій здійснимо за допомогою кумулятивних дисконтованих грошових потоків. У результаті розрахунку очевидно, що період покриття інвестицій складає два повних роки і певну частину третього року.

Для даного проєкту дисконтований термін окупності інвестицій дорівнюватиме:

$$ДТО = 2 + |-2356| / 7424,557 = 2,32 \text{ року або } 2 \text{ роки і } 4 \text{ місяці}$$

Внутрішня норма прибутковості (IRR) – це значення ставки дисконту, за величини якої сума дисконтованих грошових потоків дорівнює величині інвестицій.

Внутрішня норми прибутковості IRR розраховується за формулою:

$$\sum \frac{Q_t}{(1+IRR)^t} = I_0 \quad (3.3)$$

Вирішуючи це рівняння, знаходимо значення IRR .

Якщо розраховане значення внутрішньої норми прибутковості більше ставки дисконту ($IRR > E_t$), проєкт слід прийняти.

$$\frac{10549,1}{(1+IRR)^1} + \frac{11634,977}{(1+IRR)^2} + \frac{12829,634}{(1+IRR)^3} + \frac{14140,2}{(1+IRR)^4} = 19227$$

За допомогою Excel визначено, що значення внутрішньої норми прибутковості *IRR* для проєкту складає 48,42 %, що вище ставки дисконту, тобто проєкт інвестиційно привабливий і його доцільно прийняти до реалізації.

Обґрунтований інвестиційний проєкт з виробництва дитячих солодких сирків зі смаками традиційних ягід полуниця, вишня, малина, чорниця та їх комбінацій обсягом реалізації в перший рік проєкту 1600 тис. шт. та дитячих солодких сирків зі смаками екзотичних фруктів манго, ананас, маракуйя, папайя та їх комбінацій обсягом реалізації в перший рік проєкту 1200 тис. шт. на рік з щорічним збільшенням реалізації на 2 % у разі впровадження позитивно вплине на підвищення ефективності господарської діяльності ТОВ «Молочна компанія «Галичина». Впровадження запропонованого інвестиційного проєкту вже в перший рік реалізації дозволить підвищити чистий дохід підприємства на 68200 тис. грн., збільшити валовий і чистий прибутки на 10520 тис. грн. і 8626,4 тис. грн. відповідно. Валовий і чистий прибутки ТОВ «МК «Галичина» у 2023 р. склали 926814 тис. грн. і 53938 тис. грн. За умов реалізації запропонованого інвестиційного проєкту вже в перший рік його реалізації валовий і чистий прибутки ТОВ «МК «Галичина» складуть 937334 тис. грн. і 62564,4 тис. грн. відповідно.

ВИСНОВКИ

В кваліфікаційній роботі поставлено та вирішено актуальне завдання – теоретичне обґрунтування та розробка практичних рекомендацій з удосконалення управління інвестиціями підприємства ТОВ «Молочна компанія «Галичина». В роботі зроблено такі висновки:

1. Основними напрямками з підвищення ефективності управління інвестиціями підприємства можуть бути: створення внутрішніх структурних підрозділів, які забезпечують розробку та прийняття управлінських рішень щодо інвестиційної діяльності підприємства; вирішення завдань з організації аналізу інвестиційної кон'юнктури; формування ефективної інвестиційної програми. Основними напрямками ефективного інвестування є: розвиток економічної діяльності підприємства; запровадження інновацій у виробництво; розвиток безвідходного виробництва; створення додаткових робочих місць; поліпшення якості товарів; формування іміджу підприємства та ін.

2. ТОВ «Молочна компанія «Галичина» займається переробкою молока, має власне виробництво масла та сиру, а також оптовою торгівлею молочними продуктами, яйцями, харчовими оліями та жирами. ТМ «Галичина» є відомим українським йогуртно-кефірним брендом, пропонуючи споживачам унікальні для України продукти за авторським рецептом. Карпатські йогурти готуються з чистого молока в поєднанні з заквасками, які містять живі культури та бактерії. Карпатські кефіри містять кефірні закваски, що покращують поживну цінність молока та змінюють структуру білка, тому легше перетравлюються організмом людини. Екзотичні йогурти зі смаками екзотичних фруктів (манго, ананас, маракуйя, папайя) – це родзинка підприємства. Під ТМ «Галичина» на підприємстві також виготовляються вершки, молоко ультрапастеризоване, сметана, ряжанка, масло солодковершкове, сир зернистий, сир кисломолочний. Під ТМ «Галичанське» виготовляються: молоко, сир, кефір, ряжанка, сметана. Під

ТМ «ГоКарпати» виготовляються модні, сучасні українські молочні кефіри в зручному для вживання фасуванні, які зручно брати в дорогу. Підприємство виготовляє також безлактозні продукти.

3. У ТОВ «МК «Галичина» позитивним є зростання чистого доходу від реалізації продукції з 2020 р. по 2023 р. Собівартість реалізованої продукції також щорічно зростала. Однак, у 2021 р. собівартість зросла на більшу величину, ніж чистий дохід, а саме на 473218 тис. грн. або на 29,91 %, що призвело до зниження валового прибутку на 147419 тис. грн. або на 31,97 %, в інші роки валовий прибуток зростав, у 2022 р. він значно зріс – на 526785 тис. грн. або на 167,96 %, у 2023 р валовий прибуток збільшився на 86389 тис. грн. або на 10,28 %. Рентабельності продажів і продукції знижувалися у 2020 р., у 2021 р. і у 2023 р. Середньооблікова чисельність працівників ТОВ «МК «Галичина» щорічно збільшувалася, найбільше у 2020 р. – на 123 особи або на 9,19 %. Продуктивність праці працівників щорічно зростала внаслідок підвищення чистого доходу від реалізації продукції. Кінцевий результат діяльності підприємства – чистий прибуток, щорічно зростав: у 2020 р. – на 833 тис. грн. або на 9,19 %, у 2021 р. – на 140 тис. грн. або на 1,41 %, у 2022 р. – на 20920 тис. грн. або на 208,49 %, тобто більш, ніж в 3 рази, у 2023 р. – на 22984 тис. грн. або 74,25 %. Слід відмітити, що у 2022 р. ефективність діяльності ТОВ «Молочна компанія «Галичина» значно підвищилася; у 2023 р. прибутки компанії зросли, підвищилася ефективність використання основних засобів і персоналу, але знизилися показники рентабельності і ефективність використання оборотних активів.

4. Фінансові результати діяльності ТОВ «МК «Галичина» демонструють позитивну динаміку: протягом останніх 4-х років щорічно зростали чистий дохід від реалізації продукції і чистий прибуток підприємства. Підприємство демонструє суттєве покращення фінансових результатів у 2022-2023 рр. Значне збільшення чистого прибутку спостерігається в останні 2 роки – у 2022 р. на 20920 тис. грн. і у 2023 р. на 22984 тис. грн. У 2023 р. позитивним є зростання чистого доходу від

реалізації продукції підприємства на 515073 тис. грн., збільшення валового прибутку на 86389 тис. грн., збільшення інших операційних доходів на 4097 тис. грн. і зменшення інших операційних витрат на 8662 тис. грн., підвищення фінансового результату від операційної діяльності на 12576 тис. грн., збільшення інших доходів на 5114 тис. грн. і зниження фінансових витрат на 10378 тис. грн. та підвищення фінансового результату до оподаткування на 28092 тис. грн. На фінансовий результат до оподаткування крім фінансового результату від операційної діяльності вплинули в більш значному ступені фінансові витрати та в незначному ступені інші доходи і витрати. Фінансові витрати у ТОВ «МК «Галичина» у 2020 р. зросли на 14988 тис. грн., у 2021 р. зменшилися на 1320 тис. грн., у 2022 р. зросли на 6626 тис. грн., у 2023 р зменшилися на 10378 тис. грн.

5. Валюта балансу ТОВ «МК «Галичина» щорічно зростала з 551537 тис. грн. на кінець 2019 р. до 1360879 тис. грн. на кінець 2022 р., а у 2023 р. зменшилася до 1288656 тис. грн. У складі пасивів найбільшу величину мають поточні зобов'язання і забезпечення, які щорічно зростали з 506693 тис. грн. на кінець 2019 р. до 838961 тис. грн. на кінець 2022 р., а у 2023 р. зменшилися до 673029 тис. грн. Власний капітал збільшився з 23510 тис. грн. на кінець 2019 р. до 522675 тис. грн. на кінець 2023 р. Довгострокові зобов'язання і забезпечення збільшувалися у 2020 р. і в 2022-2023 рр. та зменшувалися у 2021 р. і на кінець 2023 р. склали 92952 тис. грн. У складі активів ТОВ «МК «Галичина» щорічно збільшувалася величина оборотних активів і на кінець 2023 р. вона склала 959512 тис. грн., величина необоротних активів щорічно зростала до 2022 р., протягом 2023 р. вона зменшилася на 274780 тис. грн. і склала 329144 тис. грн. Рівень оборотних активів перевищує рівень необоротних активів. У ТОВ «МК «Галичина» до кінця 2021 р. спостерігалися дуже низькі значення коефіцієнтів фінансової автономії та фінансової стабільності, занадто високі значення коефіцієнта заборгованості через те, що на підприємстві була дуже низька питома вага власного капіталу (6,4 %). До кінця 2022 р. частка власного капіталу зросла

до 0,341 (34,1 %), а до кінця 2023 р. вона збільшилася до 0,406 (40,6 %), коефіцієнти фінансової автономії та фінансової стабільності підвищилися, а коефіцієнт заборгованості знизився, проте вони не досягли нормативних значень, що свідчить про невисоку фінансову стійкість підприємства. Коефіцієнт абсолютної ліквідності хоч і знижувався у 2021 р. на 0,089, проте протягом 2022 р. він зріс на 0,098 і досяг рівня 0,156, а протягом 2023 р. він підвищився на 0,048 і досяг рівня 0,204, що вище нормативного значення. Коефіцієнти швидкої і поточної ліквідності менше нормативних значень у всі досліджувані роки, що свідчить про низьку ліквідність підприємства.

6. Первісна вартість основних засобів щорічно зростала, залишкова вартість зростала до кінця 2021 р., у 2022 р. знизилася на 23416 тис. грн., у 2023 р. зросла на 63254 тис. грн. Знос основних засобів зріс з 14,57 % на кінець 2019 р. до 50,13 % на кінець 2022 р. та знизився до 49,77 % на кінець 2023 р. До 2022 р. прослідковується негативна динаміка для підприємства, яка показує, що основні засоби оновлюються повільними темпами, а їх знос зростає швидкими темпами. Але у 2023 р. відбулися позитивні зрушення щодо оновлення основних засобів – підвищилася їх первісна і залишкова вартість та знизився знос.

Зменшення фондівдачі у 2020 р. на 3,48 грн./грн. і в 2021 р. на 0,416 грн./грн. пов'язане зі зростанням середньорічної вартості основних засобів. Позитивним є зростання фондівдачі у 2022 р. на 3,512 грн./грн. і зниження фондомісткості на 0,019 грн./грн. та зростання фондівдачі у 2023 р. на 0,917 грн./грн. і зниження фондомісткості на 0,003 грн./грн., яке відбулося внаслідок збільшення чистого доходу підприємства і свідчить про підвищення ефективності використання основних засобів. Фондоозброєність праці працівників підвищувалася щорічно через зростання середньорічної вартості основних засобів і досягла у 2023 р. рівня 151,473 тис. грн./особу.

7. Середньорічна величина оборотних активів зростала щорічно з 363680 тис. грн. у 2019 р. до 858233,5 тис. грн. у 2023 р., запасів – з 99700 тис. грн. у 2019 р. до 364975 тис. грн. у 2023 р. Коефіцієнт оборотності

оборотних активів зменшувався у 2020 р. на 0,063 оберти і в 2021 р. на 0,194 оберти внаслідок зростання середньорічної вартості оборотних активів, а у 2022 р. підвищився на 0,257 оберти внаслідок збільшення чистого доходу від реалізації продукції, у 2023 р. знизився на 0,442 оберти внаслідок зростання середньорічної вартості оборотних активів. Коефіцієнт оборотності запасів збільшився у 2020 р. на 0,755 оберти внаслідок зростання собівартості реалізованої продукції підприємства, а в 2021 р., у 2022 р. та у 2023 р. знижувався на 2,091 оберти, на 2,418 оберти та на 1,636 оберти відповідно внаслідок зростання середньорічної вартості запасів. У 2023 р. знизилася ефективність використання оборотних активів ТОВ «МК «Галичина».

8. У кваліфікаційній роботі запропоновано і обґрунтовано інвестиційний проєкт з виготовлення дитячих солодких сирків, так як, проаналізувавши асортимент продукції підприємства, дійшли до висновку, що недостатньо задовольняються потреби дитячої спільноти. Проаналізувавши доцільність випуску нових видів продукції у ТОВ «МК «Галичина» пропонується реалізувати інвестиційний проєкт з виробництва нових видів продукції – дитячих солодких сирків зі смаками традиційних ягід полуниця, вишня, малина, чорниця та їх комбінацій обсягом 1600 тис. шт. на рік і дитячих солодких сирків зі смаками екзотичних фруктів манго, ананас, маракуйя, папайя та їх комбінацій обсягом виробництва 1200 тис. шт. на рік з щорічним збільшенням їх кількості на 2 %. Інвестиції у виробництво нових видів продукції – сирків дитячих солодких складуть 19227 тис. грн. Проєкт розрахований на 4 роки. Чистий приведений дохід за проєктом становить 11887 тис. грн., індекс прибутковості складає 1,62, дисконтований термін окупності інвестицій дорівнює 2,32 року або 2 роки і 4 місяці, внутрішня норма прибутковості складає 48,42 %. Розраховані показники ефективності запропонованого інвестиційного проєкту свідчать, що проєкт інвестиційно привабливий і його доцільно прийняти до реалізації у ТОВ «МК «Галичина».

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

1. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 р. No 47 : станом на 10 жовт. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>
2. Вербицька Г. Л. Сучасний стан та проблеми активізації інвестиційної діяльності вітчизняних підприємств в умовах міжнародних економічних відносин. *Економічний простір*. 2018. № 129. С. 66—74.
3. Поляков М. А. Планування інвестиційної діяльності підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2023. Вип. 47. С. 156—159.
4. Томчук О. Ф., Долінська С. В., Кабачій Б. О. Фінансовий аналіз інвестиційної та інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств: шляхи удосконалення. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 59. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3416>
5. Попова О. П., Коцюбинська Л. М., Скубій О. А. Інвестиційна діяльність в сільському господарстві в сучасних умовах. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 54. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2773>
6. Череп О. Г., Матвієнко Д. О. Економічні аспекти інвестиційної діяльності в сільському господарстві. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2019. № 6, Том 1 С. 213—217.
7. Стахурська С. А., Ткачук С. В., Якимчук Т. В., Стахурський В. О. Комплексний аналіз інвестиційної діяльності виробничих підприємств як основа для прийняття обґрунтованих господарських рішень. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2022. № 1. С. 40—47.
8. Гулей А. І., Гулей С. А., Гуменний М. І., Лазорчин В. А., Шапка В. Ключові фактори оцінки інвестиційної привабливості підприємства. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2021. Т. 6, № 4. С. 153—160.

9. Китайчук Т. Інвестиційна привабливість: теоретичний аналіз та впливові фактори. 2023. *Економіка та суспільство*. Вип. 54. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-65>

10. Інвестиційна активність підприємств з виробництва продукції з високою доданою вартістю в умовах обмежених ринків: парадигма та механізми забезпечення: монографія / Н.Ю. Брюховецька, І.П. Булеєв та ін.; НАН України, Ін-т економіки промсті. Київ, 2019. 388 с.

11. Кондратенко Н. О., Волкова М. В. Особливості управління реалізацією інвестиційних проєктів на підприємстві. *Бізнес Інформ*. 2019. № 6. С. 176—181.

12. Єгорова О. Методичні засади оцінки ефективності інвестиційної діяльності торговельного підприємства. *Молодий вчений*. 2018. № 7 (59), С. 263—266.

13. Боровік Л. В., Осадча Т. Ю. Залучення інвестицій як напрям активізації розвитку підприємництва в Україні. *Вісник Херсонського національного технічного університету*. 2024. № 1 (88). С. 397—402.

14. Кузьміна О., Ярошенко К. Інвестиційна привабливість України: оцінка та перспективні напрями активізації. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 49. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-38>

15. Шафранова К. В. Зобов А.Ю. Роль інвестицій у інноваційній діяльності підприємств деревообробної галузі України. *Вісник університету «Україна»*. 2024. № 10 (37) URL: <https://economics.com.ua/s150-rol-investiciyu-u-innovaciyuniy-diyalnosti-pidpriemstv-derevoobrobnoyi-galuzi-ukrayini>

16. Вернюк Н. О., Дяченко М. І. Роль потенційних зарубіжних інвесторів в розвитку економіки України в умовах війни. *Економіка та управління АПК*. 2023. № 1. С. 52—63.

17. Калюжна Ю. П. Інвестиційна діяльність та її активізація у сільськогосподарських підприємствах. *Наукові праці ПДАА*. Вип. 1 (4). Т. 1 С. 136—139.

18. Атамас О. Інвестиційна діяльність в Україні: реалії сьогодення. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 54. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-42>
19. Левицький В., Радинський С. Удосконалення інноваційно-інвестиційної діяльності в період післявоєнної відбудови України: організаційний та нормативно-правовий аспект. *Галицький економічний вісник*. 2023. № 5 (84). С. 151—161.
20. Федоров І. О., Нежива М. О. Інвестиційний аудит у забезпеченні розвитку підприємств суспільного інтересу. *Бізнес Інформ*. 2023. № 8. С. 205—210.
21. Світличин І. І. Зростання інвестиційної активності підприємств. *Економіка, управління та адміністрування*. 2021. № 4 (98) С. 18—27.
22. Кондратенко Н. О., Трагнюк О. Я. Удосконалення механізму управління інвестиційною діяльністю суб'єктів господарювання. *Бізнес Інформ*. 2021. № 3. С. 194—201.
23. Сегеда С. А. Інвестування національного господарства України: сучасний стан та пріоритетні напрями. *Економіка і організація управління*. 2023. № 2 (50). С. 31—42.
24. Свиноус І., Ібатуллін М., Сало І., Трофімова Г., Рудич О., Свиноус Н. Економічні аспекти інвестиційної діяльності в сільському господарстві. *Продовольчі ресурси*. 2022. Вип. 9. № 17. С. 233—243.
25. Христенко О. А., Кертичак В. М. Визначення інвестиційної стратегії розвитку підприємства в умовах кризової економіки. *Modern Economics*. 2023. № 41. С. 141—146.
26. Чернишов В. В. Напрями розвитку інвестиційної діяльності підприємств. *Modern economics*. 2021. № 26. С. 167—172.
27. Хаєцька О. П., Коваль О. В. Інвестиційно-інноваційна діяльність підприємств транспортно-логістичної сфери. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 59. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3464>

28. Вагонова О. Г., Госалов С. А., Терехов Є. В. Особливості здійснення інвестиційної діяльності підприємств сфери промислового виробництва. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2020. № 3 (71). С. 144—151.

29. Горященко Ю. Г., Книш О. А. Практичні аспекти розвитку інвестиційної діяльності підприємств. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2022. № 9-10 (298-299). С. 103—109.

30. Мошляк І. О. Інвестиційна діяльність підприємства та її ефективність. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2018. № 3 (51). С. 68—73.

31. Сайт ТОВ «Молочна компанія «Галичина». URL: <https://galychyna.all.biz/uk/>

32. Кращі виробники молока URL: <https://uba.top/milk/>

33. Продукція ТОВ «Молочна компанія «Галичина» <https://galychyna.com.ua/production/>

34. Звітність ТОВ «Молочна компанія «Галичина». URL: <https://galychyna.com.ua/finance-report/>